

זוהר לעם

ויצא

חלק ב'

קבלה לעם
www.kab.co.il

תוכן העניינים

	ויצא - חלק ב'
3	וימצא דודאים בשדה
10	ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף
12	עלמות שיר
13	כל מערכה אין היא אלא בגי' [כל סדרא לאו איהו אלא בתלת]
17	זכירה ופקידה
19	מוות וצלמוות
20	ויזכור אלקים את רחל
20	נוקבה שדרך
21	המקלות
22	ויקח לו יעקב מקל ליבנה
26	ברכות לראש צדיק
26	ולא ראיתי צדיק נעזב
27	ניתן אותם - ברקיע השמים
27	בי' רקיעים - התחלה וסיום [תרין רקיעין - שירותא וסיומא]
29	ישבעו עצי ה'
29	בי' המקלות
31	תי ה' וברוך צורי
32	לא יגרע מצדיק עיניו
33	את קרבני לחמי
33	התרפים
34	ויפגעו בו מלאכי אלקים

ויצא - חלק ב'

וימצא דודאים בשדה

כיוון שהשמאל אינו מאיר בלי חסדים, ע"כ נזדווג על המסך דחיריק דו"ן שעלו שמה למ"ן, והוציא עליו קומת קו אמצעי, המיחד ימין ושמאל, והחכמה נתלבשה בחסדים, ונשלמה הארתה בג' קווים חב"ד. ומשום ששלושה יוצאים מאחד ואחד עומד בכלם, שגם זו"ן השיגו הארת ג' קווים ההם, ונמצא שבסיבת השמאל של הבינה, שאינו מאיר, הבינה הזדווגה על מסך דו"ן, ומשום זה השיגו הזו"ן המוחין ממנה. וע"כ כתוב, והאוימן, המאציל, עשה אור שאינו מאיר, ועשה את עולם התחתון, הנוקבא, שמשום שהמאציל עשה בשמאל הבינה, את האור שאינו מאיר, בסיבה זו עשה ותיקן את עולם התחתון בכל המוחין שלו.

ומשום שהוא אור שאינו מאיר, הוא צריך להתקשר למעלה וצריך להתקשר למטה, משום שקו השמאל דבינה אינו מאיר, ע"כ הוא צריך שיתקשר בקשר של ג' קווים, בבי' העולמות. כי בעולם העליון לבד אינו מאיר מחיסרון בחסדים, ובעולם התחתון בלבד, הנוקבא, אינו מאיר, משום ששורשו מבינה. ע"כ הוא מחויב להתקשר בבינה, ששם שורשו, ומחויב להתקשר בנוקבא, כדי לקבל ממנה את המסך דחיריק, שעליו יוצא קומת קו אמצעי, המשלים את השמאל. ואע"פ שמסך דחיריק הוא בז"א, אמנם כל מסך הוא בחינת הנוקבא, כי הזכר הוא בחינת האור של המדרגה, ולפיכך נבחן מסך דז"א שהוא בנוקבא. וע"י קשר של מטה, שהוא המסך דחיריק שבעולם התחתון, מתקשר הקו שמאל להאיר בקשר הבינה למעלה, כי ע"י המסך דחיריק שבנוקבא, המוציא קו אמצעי, מתקשר השמאל דבינה בימין שלה, ומאיר.

קצד) ואותו האור שאינו מאיר, הקו שמאל בקשר ג' הקווים של מעלה שבבינה,

קצא) מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית. מה רבו מעשיך ה', מורה שאין להם מספר, מוחין דחסדים. כולם בחכמה עשית, מורה מוחין דמספר, דחכמה. ואע"פ שמשונים זה מזה, יצאו כולם בזמן אחד, בבת אחת. כפטיש המכה על אבן, שמוציא ניצוצות לכל צד בבת אחת, כך הקב"ה הוציא כמה מינים משונים זה מזה, וכולם בבת אחת.

קצב) בדיבור ורוח ביחד, שהם זו"ן, נעשה העולם. כמ"ש, בְּדָבָר ה' שמים נעשו, וברוח פיו כל צבאם. בְּדָבָר ה', זהו דיבור, הנוקבא, המאירה בחכמה. וברוח פיו, רוח, ז"א, המאיר בחסדים. זה בלי זה אינו הולך, ונכללו זה מזה, ויצאו מהם כמה צבאות ומחנות, המשונים זה מזה בהארתם בחכמה ובחסדים, וכולם בזמן אחד.

קצג) כשרצה הקב"ה לברוא העולמות, הוציא אור סתום אחד, אור הבינה, כי הכניס ' באור הבינה ונעשה אור, שמאור ההוא יוצאים ומאירים כל האורות הנגלים, ע"י הוצאת ה' מאויר, שחזר ונעשה אור. ומאותו האור יצאו ונתפשטו ונעשו שאר האורות, והוא עולם העליון, בינה.

קצד) עוד נתפשט אור העליון, בינה, והאוימן, המאציל, עשה אור שאינו מאיר. ועשה את עולם התחתון, הנוקבא. ומשום שהוא אור שאינו מאיר, הוא צריך להתקשר למעלה ולהתקשר למטה, וע"י קשר של מטה מתקשר להאיר בקשר של מעלה.

מה רבו מעשיך ה', ובדבר ה' שמים נעשו, אע"פ שנאמר על הארות שונות זו מזו, חסדים וחכמה, מ"מ יצאו בבת אחת, מטעם כי חכמה וחסדים שורשם מעולם העליון, בינה, שנתפשטה הבינה בקו שמאל שלה, שהוא אור שאינו מאיר, מטעם שהוא חכמה בלי חסדים, ועשה אז את עולם התחתון, הנוקבא.

רחל מקבלת אותו מלאה. וזהו שאמרה ללאה, תני נא לי מדודאי בנך, שרצתה לזכות באור הזה.

ותאמר לה לאה, המַעַט קָחְתָּךְ את אישי. כי ז"א, בעל המסך דחיריק, המשלים להארת הדודאים בהכרעתו, נמצא קבוע עם המסך ברחל, כי היא נושאת המסך דחיריק בעת שז"א אצל. וזהו שטענה לאה לרחל: את רוצה בשניהם, להחזיק את המסך דחיריק, שאני צריכה לו, כדי להוציא קו אמצעי. וגם את רוצה בדודאים שלי, אשר בלי יעקב, קו אמצעי, הם אינם מאירים אפילו אצלי. ולפיכך רחל השיבה לה, לכן ישכב עימך הלילה. ואז, וישכב עימה בלילה הוא. הוא, סובב על המסך דחיריק שבו, כדי שמזוויתו תימשך קומת קו אמצעי המיוחדת ב' הקווים בלאה. ואז הדודאים נשלמים בה. ואח"כ נתנה אותם גם לרחל, ע"פ הכלל שלושה יוצאים מאחד ואחד עומד בשלושה.

קצו הם גרמו שיצא יששכר לעולם, כדי שיעלה ריח תורה לפני הקב"ה. כמ"ש, הדודאים נתנו ריח. כי יששכר הוא נאחו בתורה יותר מכל השבטים.

כתוב, וישכב עימה בלילה הוא. עולם העליון נקרא הוא, משום שסתום ואינו מגולה. ומשום שהתורה יצאה מעולם העליון, ע"כ נרמז זה בזיווג שבשביל יששכר. וישכב עימה בלילה הוא, מטעם שיששכר הוא מרכבה לתורה.

קצח ובכל מקום עולם העליון נקרא הוא, כי אינו מגולה. וכן נאמר, וְעַבַד הָלוּי הוא, שעובד לעולם העליון, הנקרא הוא, כדי להמשיך משם ברכות לכל העולמות. ויששכר נאחו בעולם העליון. וע"כ אנו קוראים לז"א, עה"ת, להיותו אילן הנמשך מהחיים העליונים, שבעולם העליון הנסתר, הנקרא הוא, ולא אתה. כי המילה, אתה, מורה על נגלה, והמילה, הוא, מורה על נסתר.

קצט האם אלו הדודאים פתחו רחמה של רחל? לא. שהרי שהקב"ה פתח את רחמה ולא

הוא מוציא כל הצבאות והמתנות למינים הרבה המשונים זה מזה, שזה בחכמה וזה בחסדים. כמ"ש, מה רבו מעשיך ה'.

כי מה רבו מעשיך, פירושו הארות החסדים, מוחין שאין להם מספר. וכולם בחכמה עשית, מוחין דמספר. ועכ"ז יצאו בבת אחת, משום שהארת השמאל קשורה בב' העולמות ביחד, ועיקר הארתו בעולם העליון, ששם שולטת הארת החסדים המכוסים מחכמה, שאין להם מספר. ולפיכך ב' מיני מוחין האמורים, אע"פ שמשונים זה מזה, מ"מ כל הארה כלולה משניהם, כי יוצאים בבת אחת.

קצה וכל מה שיש בארץ יש ג"כ למעלה, ואין לך דבר קטן בעוה"ז, בנוקבא, שאינו תלוי בדבר אחר, עליון, הממונה עליו מלמעלה, בבינה, כי כל מה שבנוקבא אינו אלא ממה שמקבלת מבינה. וע"כ אין לך דבר בנוקבא, שאין לו שורש בבינה. וע"כ כשנתעורר דבר למטה, בנוקבא, נתעורר מקודם השורש שלו הממונה עליו למעלה, בבינה, כי הכל מיוחד זה בזה.

קצו ותאמר רחל אל לאה תני נא לי מדודאי בנך. אין הפירוש, שהדודאים הולידו את רחל, אלא שהקב"ה סיבב הדבר, ע"י הדודאים, שיוולד יששכר. שהחזיק בתורה יותר מכל השבטים. כי רחל הייתה מחזיקה ביעקב, ולא נתנה לו ללכת ללאה, כמ"ש, המַעַט קָחְתָּךְ את אישי. וכתוב, לכן ישכב עימך הלילה תחת דודאי בנך.

האור שאינו מאיר, הארת חכמה שבקו שמאל, יוכל להאיר רק בב' עולמות, בינה ונוקבא, כי שורשו מבינה, אבל צריך למסך דחיריק, שהוא בזו"ן, כדי להוציא עליו קו אמצעי, המכריע. ע"כ כתוב, וילך ראובן וימצא דודאים בשדה, ויבא אותם אל לאה אימו. כי דודאים הם הארת השמאל, אור שאינו מאיר, ונקרא דודאים להיותו השורש לאהבת דודים. ומשמיענו הכתוב, שבן לאה מצא אותם והביאם לאימו, ללמדנו ששורש אור הזה הוא בלאה, בינה, ולא ברחל. אבל

ג' קווים, שחסד התחלה לייב גבולים, ותשוקתו של צד דרום למצוא סיבה ומתנה לנוקבא, לברך אותה.

רג וימצא דודאים בשדה. הלך לחפש בכל האוצרות של הנוקבא, ומצא בשדה, הנוקבא, את הדודאים. ועליהם נאמר, הדודאים נתנו רית. והם שני הכרובים, תיקונה של הנוקבא, להתעוררות למעלה לבינה, כי בכל התיקונים של שדה הזו, אין תיקון שיתעורר למעלה לבינה, מלבד הכרובים.

דודאים הם הארת חכמה שבקו שמאל. וכל עוד שמחוסרת חסדים, אינה מאירה, ונחשב כאילו אינה. ראובן אור החסד, הלך לחפש ולגלות את הדודאים בשדה, שאינם נמצאים בלעדיו, שע"י שמלביש אותם באור החסד, הם מתגלים ומאירים. וע"כ נחשב שמצא אותם, שגילה אותם. והם שני הכרובים, שבאים מהארת השמאל, תיקונה של הנוקבא, להתעוררות למעלה לבינה, כי כל התיקונים והמוחין, נוקבא מקבלת מז"א, ולא מבינה. רק אלו המוחין דהארת השמאל, הדודאים, היא מקבלתם מבינה עצמה, בשווה עם ז"א, שאז היא במצב ב' מאורות הגדולים. כי בכל התיקונים של שדה הזו, אין תיקון שיתעורר למעלה לבינה, מלבד הכרובים.

רד צד דרום, החסד, מתעורר אליה, למצוא סיבה כדי לברך אותה, להמשיך לה חסדים, בימי קציר חיטים, בעת שמחלק שלל לצבאותיה, למלאכים, כמ"ש, ותקם בעוד לילה ותיתן טרף לביתה. ולכל קוצרי השדה, לאותם הנשמות שזוכים לקבל פירותיה של הנוקבא, הנקראת שדה. ומיד, ויבא אותם אל לאה אימו, שהעלה הריח וההתעוררות שלהם לעולם העליון שנתכסה, לאה, כדי שישפיע ברכות לעולם התחתון, רחל.

רה וכאשר נתברכו הדודאים, שנתלבשו בחסדים, מקבלים ונותנים לכל העולמות, כמ"ש, הדודאים נתנו רית. כשהם נותנים רית, כשמאירים בחכמה ממטה למעלה, אותו

דבר אחר, כמ"ש, וישמע אליה אלקים ויפתח את רחמה. כי אלו הדודאים, אע"פ שיש להם כוח לפעול למעלה, מ"מ לא ניתן בכוח שלהם פקידה של בנים, כי בנים תלויים במזל, דיקנא דא"א, ולא בדבר אחר.

רז האם הדודאים נבראו בחינם, שאינם פועלים לשום דבר? אלא, שיש להם פעולה מיוחדת, ואפילו לבנים המה עוזרים, את אלו המתעכבות מלהוליד ואינן עקרות. אמנם לא נגזר עליהם להוליד, אלא במזל. שאם כבר נגזר עליהם להוליד במזל, אלא שמתעכבים משום איזה סיבה, אז מועילים הדודאים.

רא הנוקבא מהארת חכמה שבה, שמאירה, יין המשמח אלקים ואנשים, אינה מתברכת אלא רק בצד ימין, חסדים, כי חכמה בלי חסדים, חושך. ומשום זה, בעוד שהימין נתעורר להשפיע אל כוס של ברכה, לנוקבא, השמאל לא יתמוך שם, כי הימין מצא סיבה בכוס, שבגללה יתעורר אל עולם העליון, שהוא חסדים מכוסים מחכמה.

הנוקבא, בעת שהיא קו שמאל, חכמה בלי חסדים, נקראת כוס, ואז אינה מאירה, וצריכה לברכה, המשכת החסדים מקו ימין, הנקראת ברכה. ומשום זה, בעוד שהימין נתעורר להשפיע אל כוס של ברכה, לנוקבא, השמאל לא יתמוך שם. שבעת שהימין משפיע לה חסדים, תפסיק אז לגמרי הארת השמאל, חכמה. כי הימין מצא סיבה בכוס, במה שנחשק אינו מאיר. שבגלל סיבה זו עזב הארת החכמה שמשמאל, ונתעורר להמשיך חסדים מעולם העליון, שהוא לאה, שהיא בחסדים מכוסים מחכמה. ואם יהיה אז איזה תמיכה משמאל, לא יוכל הימין להידבק בעולם העליון המכוסה מחכמה, ולהמשיך משם חסדים. כי דבקות, פירוש, השוואת הצורה.

רב וילך ראובן, צד דרום, קו ימין, חסדים, כי משום זה, הדגל שלו בדרום, ראש ותחילה לייב (12) גבולים, שייב גבולים הם ד' רוחות, חו"ג ת"ת ומלכות, שבכל אחד

שנקראת אמא. ואח"כ מ"י דהויה, שנקראת חכמה.

וע"כ, אמרה לה עולם העליון, בינה, אמא, המַעַט קְהָתָךְ את אישי, חכמה, אבא, כי כל אהבתו נמשכה לך. וע"כ בשעשוע ואהבה אמרה אמא אל הבת.

רט לא אמרה בתרעומת המַעַט קְהָתָךְ את אישי, א"כ, מה השיבה רחל, לכן ישכב עימך הלילה? אלא בכל מקום שנאמר לכן, הוא שבועה. לכן, שאמרה, אינו תשובה על המַעַט קְהָתָךְ את אישי, אלא לשון שבועה והחלט, כי אמרה לה, אם תיתן לי הדודאים, יהיה מחויב בהחלט לשכב עימך הלילה. ישכב, זה תיקון הנוקבא אצל הזכר, שיכניס בה הציור של כל האותיות. ישכב: י"ש כ"ב. י"ש, עולם העליון, בינה, שחזרה להיות חכמה. כ"ב, התורה, ז"א, נקודה נסתרת, שמתעוררים אצלה כ"ב (22) אותיות, נקודה דחיריק, שעליה יוצא קו האמצעי, המוציא ג' קווים בבינה, שמשום זה מקבל גם הוא ג' קווים, שהם כ"ב אותיות. יש כב: י"ש, עוה"ב. כ"ב, נקודה העליונה, חיריק, המביאה כל כ"ב האותיות, כל התורה, כל הכלים דו"א, הנקרא תורה.

רי הכתוב, ישכב עימך, מורה על הנסתר, אבא עילאה, הראוי להתחבר עימך. כי יעקב אינו הדכר של הבינה, אלא עולה למ"ן לבינה וחכמה עילאה, הנקרא אבא, שהוא הדכר של הבינה, הוא מזדווג עימה. ולאה רומזת כאן אל הבינה עילאה עצמה.

ריא ויבוא יעקב מן השדה בערב. יעקב, ת"ת, ז"א, בא משדה שתופש כל הברכות, כמ"ש, אשר ברכו ה', הנוקבא דו"א. בערב, בעת שהנוקבא מקבלת מהארת שמאל בלי ימין, חכמה בלי חסדים, שגורם בה חושך ונקראת ערב, הזמן שיצחק אביו נתעורר לשדה הזה ואוחז אותו. כי יצחק אינו מתעורר לשדה הזה, כיוון שהוא שייך ליעקב, ז"א, אלא אחר שנסתלק יעקב משם בערב, מחמת שפנה היום, חסדים, ונעשה חושך. הניח אז את שדה הזה ליצחק

הריח מקבל צד דרום, החסד, לעוררו אל עולם העליון, שיאיר ממטה למעלה, כמ"ש, ועל פתחינו כל מַגְדִּים, וכל טוב אינו חסר מן העולם.

רו עולם התחתון אינו מתעורר לעולם העליון, לקבל ממנו מוחין, אלא כשהדודאים נותנים ריח לימין. כיוון שנותנים ריח לימין, והימין נתעורר לעולם העליון, מיד נתעורר עולם התחתון לבקש מה שצריך. כתוב, ותאמר רחל אל לאה, תני נא לי מדודאי בנך. תני לי ברכות מאותה התעוררות הדודאים שנתעוררו להיכלל בצד ימין, להתלבש בחסדים שבימין.

רוז אז עולם העליון משיב לה בחדווה ושעשועים, ואומרת, המַעַט קְהָתָךְ את אישי. כמו אמא המשעשעת עצמה עם בתה, ולא בתרעומת. א"כ, משמע, שבעלה של עולם העליון, בינה, הוא יעקב. כי אמרה על יעקב, המַעַט קְהָתָךְ את אישי, והלוא חכמה הוא בעלה של הבינה? אינו כן, אלא תשוקתו של אבא, חכמה, תמיד, אל בת הזאת, נוקבא דו"א, כי אהבתו אליה תמיד, משום שהיא בת יחידה בין שישה בנים חג"ת נה"י, ולכל אלו שישה בנים, חילק להם מנות ותענוגים ומתנות, שיש בהם ב' מיני שפע: א. מנות, מוחין דו"ק, שלא יחסרו מהם. ב. תענוגים ומתנות, מוחין דג"ר, שלפעמים חסרים מהם.

ולא לא חילק ואין לה ירושה כלום. כי הנוקבא אין לה מעצמה כלום, חוץ ממה שנותן לה ז"א בעלה, חג"ת נה"י, שישה בנים. ומשום כל זה הוא מסתכל בה בתשוקה ואהבה יותר מבכולם.

רח באהבתו קרא לה בת. לא הספיק לו זה עד שקרא לה אחות. לא הספיק לו זה וקרא לה אם, בשם אימו. לא הספיק לו זה, וקרא לה בשמו, שכתוב בה, והחכמה מאין תמצא. חכמה קרא לה. שהשפיע לה ד' אותיות הויה: תחילה מה"ת, שנקראת בת. ואח"כ מו' דהויה, שנקרא אה, והנוקבא נקראת מבינתו אחות. ואח"כ מה"ר דהויה,

המַעַט לך, שכל אהבת אישי, חכמה, אינו אלא אליך, ובנה אותך בחו"ב תו"מ, שזה בת, אחות, אמא וחכמה.

ואו, ותאמר רחל, לכן ישכב עימך הלילה. לכן, פירושו שהבטיחה שיעלה יעקב למ"ן אליה, אם תיתן לה הדודאים, כי יהיה מוכרח להמשיך חסדים ולהלביש את הדודאים בשביל רחל, כלומר, תחת דודאי בנך, כדי להשלימם לי. ואחר שרחל קיבלה הדודאים מלאה, שהם חכמה בלי חסדים, שאו מסתלקים האורות ונעשה חושך. שנאמר, ויבוא יעקב מן השדה, מהנוקבא, רחל, שבעת הדינים נקראת שדה, בערב, שנעשה בה חושך מחמת הדודאים שקיבלה. וע"כ, ותצא לאה לקראתו ותאמר, אליי תבוא. שיבוא אליה ויעלה לה מ"ן, ע"י נקודה דחיריק, כדי להכריע ולהלביש הדודאים בחסדים.

כי שְׂכֹר שְׂכָרְתֶיךָ בדודאי בני. אמרה לו, נתתי הדודאים לרחל ונעשה בה חושך, ע"כ מוכרח אתה לעלות אצלי למ"ן להמשיך לה חסדים, כדי שלא תישרף בדינים דשמאל. וזה נבחן כמו ששָׁכַרָה אותו.

וישכב עימה בלילה, הוא. נדווגה עם אבא עילאה, הוא, שממנו נמשכות לה כל הברכות, ונתנה אותו ליעקב. ויעקב השפיע אותם לרחל. הארת השמאל, חכמה בלי חסדים, מקבלת הנוקבא מבינה עצמה בשווה עם ז"א. וע"כ היא או במדרגה אחת עם ז"א וקומתם שווה. אלא הארת הימין, החסדים המלבישים החכמה, היא מוכרחה לקבל מז"א בעלה. וגם כאן, קיבלה רחל הדודאים מבינה עצמה, מלאה, אלא הארת החסדים קיבלה מיעקב, אחר שעלה למ"ן לבינה, וגרם זיווג לחו"ב, כמ"ש, וישכב עימה בלילה, הוא.

רטו) ותצא לאה לקראתו ותאמר, אליי תבוא. אליי תבוא, הלוא הוא חוצפה? להיפך, מכאן למדנו הענווה של לאה, שלא אמרה כלום בפני אחותה, והקדימה אל הדרך, ואמרה לו בלחש והודיעה לו. כי ברשות רחל היא, שכתוב, כי שְׂכֹר שְׂכָרְתֶיךָ מרחל, שקיבלתי רשות, וכדי שלא ירע

אביו, לקו השמאל, ויעקב עולה באותו הזמן, למעלה, לבינה, למ"ן.

ריב) ותצא לאה לקראתו. אמא עילאה, בינה, יצאה אל הבן היחיד, ז"א. ותאמר, אליי תבוא, תחת כנפיי, לברך אותך ולהרוותך בתפנוקים ומעדנים עליונים. עתה הוא עת רצון ועונג לתת לך תענוג רוח העליון, חסדים מאוויר הטהור, בשביל שדה, הנוקבא, מטרם שנשרף בתוקף הדין של יצחק, קו השמאל, שמאיר אז בלי חסדים מימין, והוא אז אש שורף.

ריג) כיוון שקיבלה את יעקב תחת כנפיה, שעלה אליה למ"ן, או, וישכב עימה בלילה הוא. הוא, מורה על נסתר, שכל הברכות יוצאות ממנו, אבא עילאה. לא כתוב, וישכב יעקב, אלא הוא, שמורה על מי שראוי להתחבר עימה, אבא עילאה, שהוא המשפיע לבינה.

ריד) ומטרם שנודמן תחת כנפיה של הבינה, מקבל אלו הברכות, יעקב. שמטרם שעלה יעקב למ"ן תחת כנפי אמא, לקבל ברכות בשביל רחל, לא נתמלא עולם העליון, בינה, בברכות מנקודה הנסתרת. שלא נעשה התחדשות הזיווג דחכמה ובינה על המסך דחיריק, כי נקודה זו עולה עם יעקב. וע"כ דודאים מעוררים הכל. כי בסיבתם עלה יעקב לבינה למ"ן, כדי להלבישם בחסדים, ואח"כ השפיע אותם אל רחל.

מהו ראובן? הקב"ה שם שמות בארץ. הקב"ה קרא לו ראובן, ראו בן.

וילך ראובן, החסד, וימצא דודאים בשדה, שהלביש הדודאים, אור שאינו מאיר, עם אור החסד, ואו האירו. וזה נחשב לו שמצא אותם, שגילה הארתם.

וַיָּבֵא אותם אל לאה אימו, שהעלה הארתם לבינה, לאה. אשר שם הם מתכסים. ומקום הגילוי שלהם הוא רק ברחל, הנוקבא שמחזה ולמטה דז"א. ולפיכך, ותאמר רחל אל לאה, תני נא לי מדודאי בנך. כי מקום הארתם אינם אלא בי. ותאמר לה, הַמַּעַט קָתַתְךָ את אישי, שאמרה, בדרך שעשועים,

ו', כי ו' רומזת על ז"א. כמ"ש, כי המצוה הזאת. וע"כ במדרגתה הראשונה נקראת מצוה, ואח"כ במדרגות האחרות נקראת מצוה.

רכד) נתן הקב"ה לישראל לחם זה, מוחזין, מארץ החיים, מהנוקבא, הנקראת מצוה, ואח"כ היה לחם זה לחם מן השמים, מז"א.

רכה) כשיצאו ישראל ממצרים, לא היו יודעים מאומה, עד שהטעים להם הקב"ה לחם מארץ הזו, הנוקבא, הנקראת מצוה. שכתוב, ארץ ממנה יצא לחם. ואז באו ישראל לדעת ולהשיג את הקב"ה, כתינוק שאינו יודע ואינו משיג עד שטועם לחם מצוה"ז. כלומר, שלחם זה שקיבלו ישראל בפסח מהנוקבא בלבדה, הנקרא מצוה, היא מדרגה ראשונה בהשגה, כמו התינוק המתחיל לטעום טעם לחם.

רכו) ישראל לא ידעו ולא השיגו במדרגות יותר עליונות, עד שאכלו לחם העליון, הנמשך מז"א, מהשמים. ומטרם שאכלו לחם העליון, ידעו והשיגו רק במקום בנוקבא. ורצה הקב"ה שידעו ישראל יותר, מדרגות יותר עליונות, המאירות מז"א לנוקבא. ולא יכלו עד שטעמו לחם ממקום העליון, מהשמים, ז"א, שכתוב, הנני ממטיר לכם לחם מן השמים. ואז ידעו והסתכלו במקום שהוא העליון.

רכז) ההתחלה שהתחילו ישראל לדעת, היה לחם עוני. אלא אין לנו דבר בעולם שלא יהיה בו זכר ונקבה. וכל מה שיש בארץ, יש ג"כ בים.

רכח) ויבוא יעקב, ותצא לאה לקראתו. מאין ידעה שהוא בא? שחמורו געה, וידעה לאה ויצאה לקראתו. וגרם החמור שיצא יששכר מלאה. כמ"ש, יששכר חמור גָּרָם, שהחמור גרם ביאתו לעולם. אמרה לאה, יודעת אני ודאי, שאם יבוא יעקב באוהל של רחל, אין לי להוציאו משם, לכן אחכה לו כאן ויבוא לאוהל שלי.

רכט) כי שָׁכַר שְׁכַרְתִּיךָ בדודאי בני. למה אמרה בדודאי בני, היה מספיק שתאמר

הדבר בעיני רחל, אמרה לו בחוץ ולא בבית.

רטו) ולא עוד, אלא שפָּתַח האוהל של לאה היה בחוץ, והכניסה את יעקב בפתח שמבחוץ, מטרם שנכנס באוהל רחל, כדי שלא תאמר הדבר בפני רחל, ולא תעיו לפני אחותה. ולא עוד אלא אמרה לאה, אם יכנס יעקב באוהלה של רחל, אין זה צדק להוציאו משם, לפיכך הקדימה אותו בחוץ.

ריו) וכל זה, שברוח הקודש לאה ניצנצה בה, וידעה שכל השבטים העליונים שכולם קדושים יצאו ממנה, ודחקה את השעה מרוב אהבה אל הקב"ה. ומשום שזכתה לרוח הקודש ידעה לקרוא להם שמות בחכמה.

ריט) כתוב, בראשון בארבעה עשר יום לחודש בערב תאכלו מצות. וכתוב, שבעת ימים תאכלו מצות לחם עני. לחם עני בלי ו' כתוב. כשהיו ישראל במצרים, היו ברשות אחר. וכשרצה הקב"ה לקרבם אליו, נתן להם מדרגת לחם עוני. לחם עוני, זה דוד המלך, שכתוב בו, כי עני ואביון אני.

דוד המלך, הנוקבא, בעת שמקבלת הארת השמאל מן בינה, שאז היא בקומה שווה עם ז"א, רגל רביעי של הכיסא, בינה, ואז הנוקבא דבוקה בבינה ואינה מזדווגת עם ז"א בעלה. וע"כ היא ענייה בלי אור, ונקראת לחם עוני, מחמת שהחכמה אינה מאירה בלי חסדים. ואז כתוב, כי עני ואביון אנוכי. ומדרגה זו של הנוקבא היא מדרגה ראשונה שלה. כי כשהוציאם ממצרים מרשות הס"א, ורצה לקרבם אל הקדושה, נתן להם מדרגת לחם עוני שבנוקבא, כי היא מדרגה הראשונה של הנוקבא.

רכ) ולחם עוני זה נקרא מצוה, בלי ו', ז"א. כי נוקבא בלי זכר ענייה, מחוסרת חסדים. ונתקברו ישראל בתחילה לבחינת מצוה, להיותה מדרגה הראשונה. ואחר שקירב אותם יותר, הביא אותם הקב"ה במדרגות אחרות, ונתחבר הזכר בנוקבא, שנזדווגה עם ז"א ומקבלת חסדים ממנו. ואז, מצוה, אחר שנתחברה עם הזכר, נקראת מצוה, בתוספות

שנחל מהם נחלה בלי מִצְרִים, אלו ב' מוחין הם שִׁכְרוּ של העוסק בתורה.

רלג) ותאמר לאה, כי ילדתי לו שישה בנים. מעלה ומטה, נו"ה, וארבע רוחות העולם, חסד גבורה ת"ת יסוד. למי שמאריך באחד, באחד דקריאת שמע, צריך להמליך את הקב"ה למעלה ומטה ולארבע רוחות העולם, וזהו אחד, שאחדותו מתגלה בו"ק הללו.

רלד) הרי בְּשָׁמַיִם, שישה בנים של לאה, כוללים שישה אחרים, יוסף ובנימין, ובני השפחות, והם שנים עשר, והם שישה אפשר לומר שהם שנים עשר, ואפשר לומר שהם שישה, משום שכל אחד כלול בחברו. שישה העיקרים הם שש, ועם הנכללים בהם, הם שנים עשר. ולא עומדת עליהם, או י"ג. לקיים הכתוב, אִם הַבְּנִים שָׂמַח הַלְלוּיָהּ.

רלה) וע"כ כתוב, לא תיקח האם על הבנים, משום שהיא עולם הנסתר ולא נתגלה, שאין לתחתונים השגה בה. וע"כ כתוב, שִׁלַּח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, ואת הבנים תיקח לך, משום שהאם היא עולם הנסתר ואינה מתגלה כלל. תיקח לך, שתמשיך בהם הארת חכמה ותגלה אותם, והוא חיוב, משום שהאם, לאה, נסתרת, בלי השגה. לכן תשיג את הבנים.

רלו) ואת הבנים תיקח לך. כתוב, כי שאל נא לימים ראשונים, ולמקצה השמים, חסד, קצה הראשון דו"א, שמים, ועד קצה השמים, יסוד, קצה האחרון דו"א. שישה קצוות, חג"ת נה"י דו"א, המכונים שישה בני לאה. ומשמיענו הכתוב, שבהם נוהג שאלה, העלאת מ"ן להמשכת חכמה. וכל אלו נקראים הַרִי בְּשָׁמַיִם.

מכאן ולמטה, אחר המלכות דאצילות, נקראים הַרִי בְּתַר, כמ"ש, ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים, שהם הרי פירוד. עד המלכות דאצילות הוא עולם היחוד, שישראל אורייתא והקב"ה אחד, ולמטה ממנו הם ג' עולמות הפירוד, ב"ע.

רלז) בני השפחות קשרו קשרים, ארבעה

בדודאים? כדי שיהיה ליעקב נחת ממה שהם עוזרים להוליד בנים. אבל יעקב היה יודע, שהדבר אינו תלוי בדודאים, אלא למעלה במזל. כי דודאי בני, הם דודאים המולידים בנים. והזכירה זה ליעקב, כדי שיהיה לו נחת מהסגולה שניתנה לרחל להוליד בנים.

רל) כתוב, מושיבי עקרת הבית אִם הבנים שְׂמַחַה הַלְלוּיָהּ. מושיבי עקרת הבית, עולם התחתון, הנוקבא דו"א, רחל. אִם הבנים שְׂמַחַה, עולם העליון, בינה, לאה. ומשום זה הללויה, הוא אותיות הללויה, כי עולם העליון נברא באות י', ועולם התחתון נברא באות ה'.

רלא) כל אלו השבטים הם תיקונים שלמטה, של הנוקבא, וכולם נתקנו בעין שלמעלה, בינה. כמ"ש, כי שְׁכֹר שְׁכַרְתִּיהָ, לקחת ממנו גוף. הגוף הוא תורה. שְׁכֹר שְׁכַרְתִּיהָ, את גופך ממש. שְׁכֹר שְׁכַרְתִּיהָ, להוליד צורתך.

לאה בינה, והזיווג היה עם חכמה, שע"כ נאמר, וישכב עימה כלילה הוא, ולא נאמר יעקב. ואליי תבוא, הפירוש לעלות למ"ן. כמ"ש כי שְׁכֹר שְׁכַרְתִּיהָ, שְׁכִירוּת הַרְבֵּה: א. לקחת מחכמה גוף, תורה. יששכר, שהוא מרכבה לתורה יותר מכל השבטים, ונופל השכירות על הזיווג עם החכמה בסיבתו.

ב. שְׁכֹר שְׁכַרְתִּיהָ, לך לגופך ממש. שהשכירות הוא על גופו של יעקב, שיעלה למ"ן לזיווג חכמה ובינה.

ג. שְׁכֹר שְׁכַרְתִּיהָ, להוליד צורתך. שהשכירות על לידת הצורה, להוליד בן. וכל אלו ג' שכירות נכללות בכפל המילות, שְׁכֹר שְׁכַרְתִּיהָ.

רלב) מכאן נשמע, שמי שעוסק בתורה, יורש עוה"ב, המוחין דבינה, ויורש נחלת יעקב, המוחין דאו"א עילאין. שכתוב, יששכר, אותיות יש שכר, לפעולתך, עסק התורה. והשכר הוא כמ"ש, להנחיל אוהביי, יש, שהוא בינה שחזרה לחכמה. ואוצרותיהם אמלא, המוחין דאו"א עילאין, נחלת יעקב,

ולהלאה, שאר הקשרים, הם כולם אחד בדרך מישור, שאינם בולטים מגוף. וע"כ כל השבטים עולים בעדות של מעלה, שהם המוחין דבינה, כמ"ש, ונהר יוצא מעדן. וע"כ כתוב, ששם עלו שבטים שבטי יה עדות לישראל להודות לשם ה'.

הקשרים שצריכים לתיקון. משום זה אלו הקשרים יוצאים ובולטים לחוץ מן הגוף, אע"פ שכולם אחד. כלומר אע"פ שכבר נתקנו, כמ"ש, וכל אחוריהם בִּיתָה, מ"מ נשארו בולטים מחוץ לגוף, להיותם מתחילה מטרם היחוד, ריקניים בלי אור כלל. ומכאן

ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף

דו"א רחל ולאה פרצוף אחד, אשר לאה בפנימיות ורחל בחיצוניות. כשנולד בנימין ונשלמו י"ב השבטים, אז נתקנה בהם נוקבא דו"א שמחזה ולמטה שלו, שעלתה ונתאחדה עם הנוקבא שמחזה ולמעלה, לאה, כי נעשו לפרצוף אחד. אמנם מטרם שנשלמו י"ב השבטים, מתחלקת נוקבא דו"א לב' פרצופים, שלשתיהן אין שלמות, כי לעליונה, לאה, חסרים תנה"י דו"א, ולתחתונה, רחל, חסרים הג"ר שמחזה ולמעלה דו"א. וזהו שמתה או רחל, שנתבטלה הנוקבא שמחזה ולמטה דו"א, כי שתי הנוקבות נעשו לאחת. ע"כ כתוב, וכיוון שנולד בנימין, שנשלמו י"ב השבטים, מתה רחל, ועולם התחתון, נוקבא דו"א, לקחה מקום להתתקן בהם, שנתבטלה הנוקבא שמחזה ולמטה דו"א, כי עולם התחתון נתתקן ב"ב השבטים, ונעשה משום זה פרצוף אחד עם עולם העליון.

וע"כ לא נולד בנימין אלא בארץ הקדושה. וכמ"ש, ואני בבואי מפדן, מתה עליי רחל בארץ כנען. שם מתה רחל. ועולם התחתון, נוקבא דו"א שמחזה ולמטה, קיבל מקום להתישב בבית שלם, בכל קומת ז"א, כי נעשה אחד עם עולם העליון, שלמעלה מחזה. וכל זמן שרחל הייתה קיימת, שהיה לו ב' נוקבין, הרי עולם התחתון עוד לא נתתקן ב"ב השבטים. כשמתה רחל, כי נעשתה אחת עם הנוקבא העליונה, קיבלה בית בשלמות, כנגד כל קומתו דו"א.

רמב למה לא מתה לאה באותו הזמן, שנשלמו י"ב השבטים, וב' הנוקבין דו"א נעשו לאחת, שהרי אז נתבטלה גם בחינת

רלח ויהי, כאשר ילדה רחל את יוסף, ויאמר יעקב אל לבן שלחני ואלכה. מה ראה יעקב שביקש ללכת לדרכו כשנולד יוסף? ומטרם שנולד יוסף לא ביקש כלל ללכת לדרכו? ראה שנולד שטנו של עשיו. כי יוסף הוא שטן של עשיו, שנאמר, והיה בית יעקב לאש, ובית יוסף להבה, ובית עשיו לקש.

רלט יוסף השלים מקומו של יעקב אחריו. כי הוא ספירת היסוד, הספירה האחרונה של יעקב. ויוסף זכה שנקרא צדיק, יסוד, סיום הגוף, ספירה אחרונה. כיוון שראה יעקב שנשלם הגוף עם לידת יוסף, ביקש הגוף ללכת לדרכו. וסיום הגוף הוא ברית, יוסף. ועכ"ז, בנימין השלים החשבון, כי עימו נשלם מספר י"ב.

רמ והאם יעקב לא היה יודע, שעד עתה עוד לא נשלמו השבטים, אע"פ שנולד יוסף? מהו הטעם, שלא חיכה עד שיוולד בנימין, ויושלמו השבטים? אלא יעקב עשה בחכמה, וידע הדבר, שעוד לא נשלמו השבטים, אמר, ודאי אם יושלמו כאן כל השבטים, הרי אני יודע שתיקון העליון יניח עליהם כראוי, ובארץ הזו איני רוצה שיושלמו, אלא בארץ הקדושה.

רמא כל י"ב השבטים המה תיקון של עולם התחתון, הנוקבא דו"א שמחזה ולמטה. וכיוון שנולד בנימין, ונשלמו י"ב, מתה רחל, ועולם התחתון, נוקבא דו"א, לקחה מקום להתתקן בהם.

כי אין הנוקבא מתתקנת פחות מי"ב, וכשהיא מתתקנת ב"ב השבטים, במוחין השלמים דהארת החכמה, אז נעשו ב' הנוקבין

שאפילו בעת שלמות, שרחל תופסת כל קומתו דו"א ואפילו מחזה ולמטה, יש ג"כ ב' עולמות. אלא זה בפנימיות, בהסתר, וזה בחיצוניות, בגילוי. שמלבישים אישה על אחותה. ואין אנו מברכים לקב"ה, אלא בשני עולמות, כמ"ש, ברוך ה' מן העולם ועד העולם. ומשום זה אנו קוראים לעולם העליון בשם, הוא, מלשון נסתר. ואנו קוראים לעולם התחתון בשם, אתה, מלשון נוכח ונגלה, משום שהוא ברוך מעולם העליון ע"י הצדיק. וכתוב, ברוך ה' מציון שוכן ירושלים, משום שעולם התחתון מתברך בחסדים מעולם העליון. ע"כ הוא נגלה לנו, כי מציון, יסוד דעולם העליון, הוא ברוך. וע"כ מחויב עולם העליון להתקיים בבחינתו תמיד.

רמה כעין זה כתוב, ויעבור הויה על פניו ויקרא הויה, הויה. שהויה הויה שבתחילת י"ג מידות, הם ב' עולמות זה בנגלה וזה בנסתר, ב' פאתי הראש, הימנית חסדים מכוסים, השמאלית הארת חכמה המגולה. ע"כ יש פסיק בין ב' הויות. ומעולם זה עד עולם זה הכל אחד, כי עולם הנגלה אין לו משלו כלום, וכל מה שיש בו הוא מקבל מעולם הנסתר.

רמו ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף. שלמותו של יעקב, שלא רצה ללכת, אלא ברשותו של לבן. שכתוב, ויאמר יעקב אל לבן שלחני ואלכה. ולמה בפעם האחרת ברח ממנו? משום שיעקב היה מתיירא, שלא ירשה לו ללכת ממנו, ויושלמו י"ב השבטים בארץ נוכריה, וע"כ כיוון שראה יעקב, שהגיעה השעה ללידת בנימין, ברח.

רמוז כיוון שנולד בנימין, נתקשרה השכינה, הנוקבא תתאה, בכל השבטים, משום שנעשתה פרצוף אחד עם הנוקבא עילאה, לאה, ונאחזה הנוקבא תתאה גם בשישה בני לאה, וקיבלה הבית בכל השבטים. בית, פירושו המוחין דהארת חכמה, כמ"ש, בחכמה יבנה בית. ויעקב היה יודע בחכמה, כשיושלמו י"ב השבטים, השכינה תתקשט ותתקשר בהם, כלומר שתתקשט על ידיהם

לאה, כמו בחינת רחל, וגם לאה הייתה צריכה למות כמו רחל? משום שהבית הוא בעולם התחתון, בנוקבא שמחזה ולמטה, הנקראת רחל, והכל צריכים להתקן ממנו, שבשלמותו תלוי שלמות כל התחתונים שבבי"ע, ולא מעולם העליון. ע"כ אין עולם העליון, לאה, מתבטל במשהו, אפילו אחר שנשלמו י"ב השבטים, שגם אז היא בחסדים מכוסים כמטרם השלמות. ומשום זה לא מתה לאה באותו הזמן, כי לא נתבטלה.

רמג עולם העליון, לאה, כל דבריו בהסתר, ועולם התחתון כל דבריו בגילוי. ומשום זה נסתרה לאה ונקברה במערת המכפלה, ורחל נקברה בדרך הגילוי. וכן נצטיין עולם העליון בהסתר, כמ"ש, ותאמר לאה, באושרי כי אישרוני בנות, ומשום זה קראה שמו אֶשֶׁר.

כי השם אשר, מורה על חסדים מכוסים, בינה, שיצאה מראש א"א, הנקרא ראשית, שנעשתה מכוסה ונעלמת מראש, שהוא חכמה. כי אותיות אשר הן אותיות ראש למפרע, ההיפך מראש. מצד הנוקבא שהיא אמא, נקראת אשר. ומצד הדכורא נקראת ראש, ראש כל הראשים, א"א, חכמה. ותקרא שמו אשר, שקראה לו בשמה עצמה, על שם החסדים המכוסים שבה. הרי שלאה נצטיינה בחסדים המכוסים שבה, ומתפארת עימהם, שאפילו כשב' הנוקבות נעשו פרצוף אחד, ויכולה לקבל חכמה, מ"מ אינה חפצה בחכמה, אלא נשארה בחסדים מכוסים. וע"כ לא מתה אז לאה.

רמד ומשום זה נעשה הכול אחד. וב' הנוקבות נעשו פרצוף אחד, משום שהכל הוא מעולם העליון. ומטעם שנוקבא תחתונה שמחזה ולמטה נשלמה ונעשה לגמרי כמו נוקבא עילאה, ובמצב זה רק הנוקבא תחתונה רחל נתבטלה, שנעשתה כמו העליונה, לאה, אבל העליונה עצמה לא נתבטלה. וע"כ לא מתה לאה.

וכן בכל מקום, בשלמות ושלא בשלמות הם שני עולמות, זה בנגלה וזה בנסתר.

ועבד שש שנים בצאן לבן, משום שכל עוד שרחל לא נתעברה עם בנימין, נתעכב שם, כיוון שהגיעה השעה שנתעברה עם בנימין, ברח ולא ביקש רשות מלבן, כדי שלא יתעכב שם, ויתחבר יעקב בכל השבטים במקום הצריך, בארץ הקדושה.

רנא כתוב, וילך משה וישוב אל יתרו חותנו. משה היה רועה צאן יתרו חותנו, ומעונו היה אצלו, וכשרצה ללכת, לא הלך אלא ברשותו. ויעקב, שהיה איש תם ומעונו היה תמיד אצל לבן, למה לא ביקש רשות ממנו, כמו משה? מפחד, שלא יגלגל עליו גילגולים עד שיסאר שם. כי מקודם לכן כבר אמר לו, שרוצה ללכת לביתו, ומיד גלגל עליו גלגולים, ונשאר שם, וע"כ עתה היה מתיירא ממנו, ולא ביקש ממנו רשות.

רנב אבל יתרו לא היה כך לנגד משה, כי לבן היה מכשף, ובכישוף עשה כל מעשיו כנגד יעקב. ומשום שעתה לא רצה יעקב להתעכב שם, שהרי הקב"ה אמר לו, שוב אל ארץ אבותיך, ולכן לא רצה להתעכב ולעזוב מצוות ריבונו, וע"כ לא ביקש רשות ממנו.

במוחין דגדלות, ותתקשר בהם לפרצוף אחד עם הנוקבא עילאה שלמעלה מחוזה. ורחל תמות, כי התבטלה, והשכינה תקבל הבית.

רמח עולם התחתון, השכינה, היה ראוי שתתחבר עם יעקב, כמו שהיה ראוי אל משה, אלא שלא יכלה מטרם שהיו י"ב שבטים בבית להתקשר בהם. כיוון שנשלמו י"ב, אז נדחתה רחל, והשכינה קיבלה הבית בכל י"ב השבטים, ונעשה עקרת הבית. ואז נאמר, מושיבי עקרת הבית.

רמט אמר יעקב, כבר הגיעה השעה שיוולד בנימין ויושלמו י"ב השבטים. ודאי העולם שלמעלה, נוקבא שלמעלה מחוזה, ירד כאן אל הבית להתקשר בהם, שיתקשרו ב' הנוקבות להיות פרצוף אחד. וענייה זו, רחל, תהיה נדחית לפניו, לכן אמר יעקב, אם תמות כאן, לא אצא עוד מכאן לעולם. ולא עוד, אלא בארץ הזו, אינו ראוי להשלים את הבית, אלא בארץ הקדושה, משום זה, ויהי כאשר ילדה את יוסף, כלומר, מטרם שנשלמו השבטים.

רנ ולא הלך לדרכו מיד, אלא שנתעכב

עלמות שיר

הקו שמאל מקבלת הנוקבא מבינה עצמה, ולא מז"א בעלה, בעת ב' מאורות הגדולים. משא"כ שאר הקווים היא מקבלת מז"א בעלה ולא מבינה. ונמצא, שבקו שמאל של הנוקבא לא נעשה שום שינוי בעוברו מהבינה אל הנוקבא, משא"כ שאר הקווים משתנים בהעברתם לז"א, שדרכו בחסדים מכוסים, שנוקבא מוכרחה לקבל ממנו.

כל אלו שירות ותשבחות שבני קורח היו אומרים, כולם אינם חדשים, אלא חידשו שירות ותשבחות ישנות, שכבר היו מקודם לכן, כי שירת בני קורח הוא התפשטות הקו שמאל בנוקבא, אשר אין בו שום שינוי מסדר הארתו בבינה, אלא רק התחדשות שירת הבינה במקום הנוקבא. ע"כ נבחנת שירתם כשירה ישנה המחודשת. משא"כ שאר

רנג למנצח לבני קורח על עלמות שיר. כל אלו שירות ותשבחות שבני קורח היו אומרים, כולם אינם חדשים, אלא חידשו שירות ותשבחות ישנות, שכבר היו מקודם לכן. וכן כל אלו שירות ותשבחות שאמר דוד, וכל אלו שהיו עימו, ששמותיהם נזכרים בראשי המזמורים שבתהילים, כולם היו בסוד העליון, בינה, בסוד החכמה.

המוחין נמשכים ומתפשטים בשירה. כי הטנת"א שבשירה הם סדרי היחודים, שבדרכיהם מתפשטים המוחין. והשירים שבתהילים הם סדרי ייחודי המוחין שבעולם התחתון, הנוקבא דז"א. שורשי המוחין בכל צורותיהם הם בעולם העליון, בבינה, ומעולם העליון נמשכים אל עולם התחתון. ויש הפרש בין קו שמאל לשאר הקווים כי

רנו עֲלָמוֹת שִׁיר. כמ"ש, שישים המה מְלָכוֹת וּשְׁמוֹנִים פִּילָגְשִׁים וְעֲלָמוֹת אֵין מִסְפֵּר. מְסַפֵּר, הַמוֹחֵן דְּהֶאֱרַת חֲכָמָה, כמ"ש, הַשְּׁמַיִם מְסַפְרִים. וּמוֹחֵן דְּחֶסְדִּים נִבְחָנִים לְבַלִּי מִסְפֵּר, ע"כ כְּתוּב, וְעֲלָמוֹת אֵין מִסְפֵּר, כִּי הַשֵּׁם עֲלָמוֹת, מוֹרָה מִלְשׁוֹן הָעֵלָם, שֶׁהַמוֹחֵן הֵם חֶסְדִּים מְכוֹסִים וְאֵין בְּהֵם הָאֵרַת הַחֲכָמָה. וְלִכֵּן כְּתוּב בְּהֵם, אֵין מִסְפֵּר, לְהוֹרוֹת עַל מוֹחֵן דְּאוֹר הַחֶסְדִּים שְׁבָהֵם. וְכֵן, עֲלָמוֹת שִׁיר, מוֹרָה עַל מוֹחֵן שֶׁל אוֹר הַחֶסְדִּים שְׁבָהֵם.

רנו וְכוּלָם, שוֹרוֹת שוֹרוֹת מִסְתַּדְרִים בְּמַעֲרֻכּוֹת אֱלֹהִים לְעוֹמֵת אֱלֹהִים, לְזַמֵּר וּלְשַׁבַּח לְרִיבּוֹנָם. וְאֱלֹהִים הֵם עֲלָמוֹת שִׁיר, וּמְשׁוֹם שִׁישׁ עֲלָמוֹת שְׁאִינָם מְזַמְרִים כְּמוֹ אֱלֹהִים, לִכֵּן נִקְרָאִים אֱלֹהִים, עֲלָמוֹת שִׁיר. כִּי שִׁירָה וְזִמְרָה נוֹהֲגוֹת בְּעֵיֶקֶד בְּמַדְרָגוֹת הַנְּמַשְׁכוֹת מִהָאֵרַת חֲכָמָה מִקּוֹן שְׁמַאֲלָה. אֲמֵנָם אֵין הָאֵרַת חֲכָמָה מְאִירָה בְּלִי הַתְּלַבְּשׁוֹת בְּחֶסְדִּים. וּמְשׁוֹם זֶה נוֹהֲגַת שִׁירָה גַם בְּאוֹר הַחֶסְדִּים, הַנְּכַלְלִים מִהָאֵרַת חֲכָמָה. וּלְפִיכֵךְ יֵשׁ ב' מִיַּנִּי עֲלָמוֹת, שֶׁהֵם אוֹר הַחֶסְדִּים:

א. הַנְּכַלְלוֹת מִחֲכָמָה, וְהֵן הָעֲלָמוֹת שִׁיר שֶׁל בְּנֵי קוֹרַח.

ב. שְׁאִינָן נְכַלְלוֹת בְּחֲכָמָה, וְבִהֵן אֵינָה נוֹהֲגַת שִׁירָה, וְנִקְרָאוֹת עֲלָמוֹת סֵתָם.

הַקּוֹיִם, הַגֵּם שְׁנַמְשָׁכִים ג"כ מְבִינָה, מ"מ יֵשׁ בְּהֵם שִׁינוּיִים מִפְּאֵת הָעֵבֶרְתָּם בּו"א. וּשְׁכַתּוּב, וְכֵן כָּל אֱלוֹ שִׁירוֹת וְתִשְׁבַּחוֹת שְׁאֵמֵר דוֹד, וְכָל אֱלוֹ שֶׁהֵיוּ עֵימוֹ, שֶׁשְׁמוֹתֵיהֶם נִזְכָּרִים בְּרֵאשִׁי הַמְּזוֹמָרִים שְׁבַתְּהִילִים, כּוֹלָם הֵיוּ בְּסוֹד הָעֲלִיּוֹן, בִּינָה, בְּסוֹד הַחֲכָמָה, אֵין הַכוֹוֹנָה שֶׁרֶק שִׁירַת בְּנֵי קוֹרַח מְבִינָה וְלֹא שִׁירַת דוֹד וְשֹׁאֵר הַזְּקֵנִים שְׁעֵימוֹ, אֲלֹא כָּל אֱלוֹ שִׁירוֹת וְתִשְׁבַּחוֹת הֵם מְבִינָה. אֲלֹא שֶׁהֵם רֶק בְּסוֹד עֲלִיּוֹן, בְּסוֹד הַבִּינָה, אֲבָל אֵינָם שִׁירַת הַבִּינָה מִמֶּשׁ, כִּי מִשְׁתַּנֵּים בְּעוֹבְרָם בּו"א. אֲבָל שִׁירַת בְּנֵי קוֹרַח לֹא מִשְׁתַּנָּה כּוֹלָם.

רנד עֲשֵׂה הַקְּב"ה אֵת עוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, הַנּוֹקְבָא, כְּעֵין עוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, בִּינָה, לְהִיּוֹתוֹ מִקְּבֵל מִמֶּנּוּ. וְכָל אֱלוֹ הַדְּבָרִים שֶׁסִּידְרוֹ דוֹד וְשִׁלְמָה בְּנוּ, וְכָל אֱלוֹ נְבִיאֵי אֱמֶת, כּוֹלָם סִידְרוּ בְּעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, כְּעֵין שֶׁל מַעְלָה, בְּבִינָה.

רנה כְּמוֹ שִׁישׁ מִשְׁמֵרוֹת בְּאֶרֶץ, שִׁי"ב שְׁעוֹת הַלַּיְלָה מִתְּחַלְּקוֹת עַל ג' פְּעֻמִּים אַרְבַּע, יֵשׁ ג"כ בְּרִקְיעַ, שֶׁג' כִּיתוֹת מְלֹאכִים מְזַמְרִים בְּהֵם לְרִיבּוֹנָם, וְאוֹמְרִים בְּהֵם שִׁירָה תְּמִידָה. וְכוֹלָם עוֹמְדִים אֱלוֹ מַעַל אֱלוֹ, לְפִי סֹדֵר מְדַרְגָּתָם, כְּמ"ש, גְּבוּהָ מַעַל גְּבוּהָ שׁוֹמֵר עֲלֵיהֶם. וְכוֹלָם הֵם בְּמַעֲרֻכּוֹת שֶׁל שִׁירִים וְתִשְׁבַּחוֹת. שְׁכַל כִּיתָה מְשׁוֹרְרַת לְפִי מְדַרְגָּתָהּ.

כל מערכה אין היא אלא בג' [כל סדרא לאו איהו אלא בתלת]

בְּאַחַד. אֲבָל כָּל מַעֲרֻכָה וּמַעֲרֻכָה אֵינָה אֲלֵא בְּשִׁלוּשׁ.

ד' רוֹחוֹת הָעוֹלָם חו"ב תו"מ. וְאֵע"פ שְׁנַכְלָלִים זֶה מִזֶּה, וְהִיא צְרִיךְ לְהִיּוֹת בְּכָל אֶחָד מֵהֵם חו"ב תו"מ, מ"מ אֵין שֵׁם אֲלֵא רֶק חו"ב וְת"ת בְּכָל אֶחָד, וּמְלָכוֹת חֶסְרָה. וְאֵפִילוּ בְּרוּחַ מַעֲרָב, מְלָכוֹת, אֵין שֵׁם אֲלֵא חו"ב וְת"ת. וּבְחִינַתָּה עֲצָמָה, מְלָכוֹת, חֶסְרָה בַּה. כִּי מְלָכוֹת נִמְתַּקָּה בְּבִינָה, וְנַחֲשַׁבַת מְשׁוֹם זֶה כְּמְלָכוֹת דְּבִינָה, שֶׁהִיא עֲטַרַת יִסוּד. וּמְלָכוֹת עֲצָמָה נְעֵלְמָה מְכוּחַ מִיתוּק הוּוֹה. וּלְפִיכֵךְ הַגֵּם שִׁישׁ אַרְבַּע רוֹחוֹת חו"ב תו"מ, מ"מ, רוֹחַ מַעֲרָב, מְלָכוֹת, עֲטַרַת יִסוּד, ת"ת וְלֹא מְלָכוֹת.

רנוח ג' מַעֲרֻכּוֹת מִתְּחַלְּקוֹת לְכָל רוּחַ, מִד' רוֹחוֹת הָעוֹלָם. וּבְכָל מַעֲרֻכָה וּמַעֲרֻכָה שְׁבַכְל רוּחַ יֵשׁ שְׁלוּשׁ מַעֲרֻכּוֹת אַחֲרוֹת. בְּאוֹפֵן, אֲשֶׁר לְמַעֲרָכָה הָרֵאשׁוֹנָה שְׁבָרוּחַ מְזוֹרַח, יֵשׁ שְׁלוּשׁ מַעֲרֻכּוֹת, וְהֵן תִּשְׁעַ, מְשׁוֹם שְׁבַכְל מַעֲרָכָה מְאֵלוֹ הַשְּׁלוּשׁ, יֵשׁ שְׁלוּשׁ מַעֲרֻכּוֹת, וְנִמְצָא שֶׁהֵן תִּשְׁעַ. וְכֵן בְּשֹׁאֵר ג' רוֹחוֹת הָעוֹלָם, יֵשׁ תִּשְׁעַ בְּכָל אֶחָד. וְכָמָה אֲלֶף וְרַבְּבוֹת תַּחְתֵּיהֶם.

וְסוֹד הַמְּשַׁכֵּן הוּא בְּשִׁלוּשָה שְׁלוּשָה בְּמַתְכוֹת הָאֱלוֹ, זֶה, כֶּסֶף וְנַחוֹשֶׁת. וּבְשֹׁאֵר דְּבָרִים הִיא אַרְבַּע, חו"ג תו"מ. וּמֵהֵם בְּשִׁלוּשָה, מֵהֵם בְּאַרְבַּעָה, מֵהֵם בְּשָׁנַיִם וּמֵהֵם

מימינך. הקליפות דרבבה חזקות, ואי אפשר להפילן כמו הקליפות שבבחינת אלף, וע"כ אומר עליהן, אליך לא יגש. כי אי אפשר להפילן מטרם גמר התיקון.

וכמה אלף ורבבות תחתיהם, ב' בחינות הארות המפילים הקליפות דאלף, ומרחיקים הקליפות דרבבה. ונמצא שמגיע תיקון גם לעצם המלכות, החסרה במספר י"ב, בשיעור שמרחיקים הקליפות דבחינת רבבה.

רנט אלו תשעה הסדרים מונהגים כולם באותיות רשומות, מסוימות. וכל סדר מסתכל, מקבל שפע, לאלו אותיות רשומות המתחסות אליו. וכאשר אלו האותיות פורחות באוויר של רוח הממונה על הכל, הן נוסעות, ואות אחת מלמטה מקבלת הכאה, והאות עולה ויורדת, ושתי אותיות פורחות עליו. ואות הוה שלמטה מעלה את הסדר מטה למעלה ומתחברת בהם, בב' אותיות הפורחות, ונעשו שלוש אותיות, שכולן הם ע"פ האותיות יה"ו, שהן שלוש בתוך המראה המאירה, ז"א. מאלו יה"ו מתחלקים שלושה סדרים, שהן שתי אותיות והאות העולה ומתחברת עימהן, שהן שלוש.

תשעה הסדרים בכל רוח, הם חו"ב ות"ת שבכל אחד מהם חו"ב ות"ת, שמונהגים באותיות מסוימות, ע"פ תיקון קוים. כי נקודות הן בבינה, ואותיות הן בזו"ן. וע"כ ג' הקוים שבבינה נקראים ג' נקודות: חולם שורוק חיריק, ובזו"ן הם ג' אותיות.

ואלו תשעה הסדרים, חו"ב ות"ת שבכל אחד מהם חו"ב ות"ת, מונהגים כולם באותיות רשומות, מסוימות, ג' אותיות בימין שמאל אמצע, הנמשכות מג' נקודות שבבינה, חולם שורוק חיריק וכל סדר שבתשעה סדרים מסתכל לאלו אותיות רשומות, מקבל מאות אחת, שבג' אותיות הללו, ימין שמאל אמצע, המיוחסת אליו. אם מימין שבימין, אם משמאל שבימין, אם מאמצע שבימין, או מימין שבשמאל וכו' עד"ו.

ועתה מבאר ג' האותיות מה טיבן. ואומר, כאשר אלו האותיות פורחות באוויר של רוח

וכשנכללים זה מזה, אין בכל אחד אלא ג', שהם חו"ב ות"ת. ואפילו ברוח מערב אין שם אלא ג', שהם חו"ב ות"ת.

וג' מערכות מתחלקות לכל רוח, מד' רוחות העולם, ואפילו לרוח מערב, מלכות, יש ד' סדרים. אבל בכל מערכה ומערכה שבכל רוח יש שלוש מערכות אחרות, ולא ארבעה, כי עצם המלכות חסרה, והרוח מערב הוא רק מלכות הממותקת בבינה, ולא מלכות עצמה. ולפיכך נבחנו ב' מיני התכללות הספירות זה בזה:

התכללות א', היא שחו"ב תו"מ נכללים זה בזה, והם י"ב (12) ולא ט"ז (16). ואינה התכללות גמורה, כי צריך להיות כאן ט"ז. וע"כ צריכים להתכללות ב'.

התכללות ב', אשר הג' שבכל רוח יתכללו ג"כ זה בזה, ונעשה ג' בכל אחד, שהם תשע בכל רוח. התכללות הב', היא התכללות גמורה וכולה רחמים, שאין שם אפילו התכללות מרוח מערב.

ועכ"ז מכוח התיקונים והמוחין של מספר י"ב, שמלכות חסרה מבחינתה עצמה, מ"מ מקבלת תיקונה מהם. וזה, כמה אלף ורבבות תחתיהם, כי הארות החכמה, הנמשכות מישסו"ת, נבחנו לאלף, כי י" ספירותיהם במספר אלף. והארות החסדים, הנמשכות מאו"א עילאין, נבחנו לרבבות. כי י" ספירותיהם הן במספר רבבה.

וכנגדם יש קליפות לעומת בחינת אלף. והם נאחזים במלכות הממותקת, עטרת יסוד, הראויה למוחין דאלף. ויש קליפות לעומת בחינת רבבה, שהם נאחזים במלכות הבלתי ממותקת, בעצם המלכות. כמ"ש, יפול מצידך אלף, שע"י המוחין דהארת חכמה, הנמשכים מישסו"ת, שהם בבחינת אלף, הנמשכים מקו שמאל, שזה פירוש מצידך, מצד שמאל בעיקר. ורבבה מימינך, אליך לא יגש. שע"י המוחין דחסדים, הנמשכים מאו"א עילאין, שהם בבחינת רבבה, ניצלים מן הקליפות, שהם בבחינת רבבה, ואינם מניחים אותם להתקרב אל האדם. והם נמשכים מקו ימין. וע"כ אומר,

זיווג דהכאה, והוא מלמטה, מז"א שעלה אל הבינה למ"ן, וכן בכל המדרגות נבחן לו אמצעי, שבא מהמדרגה התחתונה למ"ן, שהתחתון עולה תמיד עם אח"פ דעליון הדבוק בהם, ונעשה שם לקו אמצעי. ע"כ כתוב, והאות עולה ויורדת, ושתי אותיות פורחות עליו, שאותו אות האמצעי עולה מלמטה, ומכריע ב' הקווים שבעליון, וב' אותיות שבעליון פורחים עליו, שעושה שלום ביניהם. כי מקיים הארת שניהם, שהשמאל יאיר ממטה למעלה, והימין ממעלה למטה. ושכתוב, ואות הזה שלמטה מעלה את הסדר ממטה למעלה, הוא שהאות הבא מלמטה, מעלה את הסדר, הארת השמאל, שיאיר ממטה למעלה. ומתחברת בהם, בב' אותיות הפורחות, ונעשו שלוש אותיות, שהאות הבאה מלמטה למ"ן מתחברת בב' אותיות עליונות, באות הימין ואות השמאל, ונעשו ג' אותיות: ימין, שמאל, אמצע, שכולן הם ע"פ האותיות יה"ו, שהן שלוש בתוך המראה המאירה, ז"א. שאותיות יה"ו, שבתוך המראה המאירה, הם חג"ת דז"א והם ג' קווים שבו. ואומר, שאלו ג' אותיות שבמשכן, בנוקבא, נמשכות ומונהגות לפי ג' הקווים יה"ו דז"א. מאלו יה"ו נמשכים ג' סדרים, ג' קווים, שהם שתי אותיות, אות הימין ואות השמאל, והאות העולה ומתחברת עימהן, אות אמצעי, מתחברת עם השתיים, והם שלוש, יה"ו דז"א.

סדרי מלאכת המשכן מתחלקים:

מהם בשלוש, כנגד חו"ב ות"ת, הכלול בכל רוח.

מהם בארבע, כנגד ד' רוחות חו"ב תו"מ. שהם י"ב כי ד' רוחות הן חו"ב תו"מ, הנכללים זה בזה, ובכל אחד מהם רק ג' לבד, חו"ב ות"ת, וחסר מלכות.

מהם בשתיים, כנגד ב' אותיות, ימין ושמאל שבנוקבא, הנמשכות מחולם שורוק. מהם באחת, כנגד אות האמצעי הבא מלמטה מנוקבא, שנמשך בחיריק, ונעשה בה מ"ן, שעליו יוצא זיווג דהכאה, המוציא קומת רוח, ומכריע ומיחד הימין והשמאל זה בזה.

הממונה על הכול, הן נוסעות, שאות הימין ואות השמאל, נמשכות מב' נקודות שבבינה, חולם שורוק. כי בע"ת שהי' נכנסת באור הבינה, והאור נעשה לאויר, נפלו ממנה אותיות אל"ה דאלקים לזו"ן. והיא נשארה באותיות מ"י דאלקים, שזה נקודת החולם, וחסדים, ושורש הימין. ואח"כ כשיצאה הי' מאויר הבינה, ואותיות אל"ה חזרו אליה, נעשו אותיות אל"ה אז לשורש השמאל, חכמה בלי חסדים, נקודת השורוק. ואז נמצאים ב' הקווים, מ"י אל"ה, במחלוקת, זה כולו חסדים וזה כולו חכמה, וכל אחד רוצה לבטל את הארת חברו, ונמצאים מחמת זה מטולטלים מדין לרחמים ומרחמים לדין, כי בהתגבר קו השמאל, אל"ה, מתחזק הדין לשלוט. ובהתגבר קו הימין, מ"י, מתחזקים הרחמים, החסדים שבימין, לשלוט. ולפיכך אע"פ שכבר יצאה הי' מאויר, נבחנים עוד ב' הקווים שנמצאים באויר, בו"ק, בקומת רוח, להיותם מטולטלים ואינם מאירים.

וע"כ כתוב, וכאשר אלו האותיות פורחות באויר, אות הימין הנמשכת ממ"י, ואות השמאל הנמשכת מאל"ה, מטרם ביאת קו אמצעי, שהם פורחים באויר, של רוח הממונה על הכל, באויר דבינה, הממונה על כל המוחין שבעולמות, שכל המוחין נמשכים ממנה. כי שורש הפריחה באויר הוא מחלוקת הימין והשמאל שם בבינה, שכשמתגבר השמאל יוצאת הי' מאויר, וכשמתגבר הימין חוזרת ונכנסת הי' באור ונעשה אויר. שאז הן נוסעות, מטולטלות, פעם לימין ורחמים, ופעם לשמאל ודין.

וכדי להכריע בין ימין ושמאל ולייחדם זה בזה, נעשה ז"א למ"ן בבינה, כי עלה אליה עם אותיות אל"ה, שדבוק בהם, ואז נעשה זיווג דהכאה מאור העליון על המסך דז"א, ויוצאת קומת חסדים, המכריע ומיחד ב' הקווים מ"י אל"ה זה בזה, ונשתלם אז השם אלקים בשלמות. וזה נקודת החיריק, קו אמצעי.

ואות אחת מלמטה, אות הנמשך מנקודת החיריק שבבינה, מקבלת הכאה, שנעשה בו

שהאותיות השייכות לימין ושמאל הן זכרים, והשייכות לקו אמצעי הן נקבות. אותיות הזכרים משפיעות מים עליונים, ואותיות הנקבות מעלות מ"ן, ומתחבר הכל ונעשה אחד. וזהו ייחוד השלם. וע"כ מי שידוע את היחודים ההם, ונוהר לכוון אותם, אשרי חלקו בעוה"ז ובעוה"ב. כי הוא עיקר ייחוד השלם כראוי.

האותיות מתחלקות לקבוצות של שלוש שלוש: ב' זכרים למעלה ונוקבא אחת למטה. מצד זה ומצד זה ביחוד אחד. שהימין והשמאל יתיחדו כאחד, באמצעי שהוא שלמות הכל. כל הקבוצות של שלוש שבאלף בית הם בסדר העליון, כעין שלמעלה, בבינה, סדר ההוא הוא שלוש שלוש כאחד. כי בעת שיצאו ג' קווים השורשיים בבינה, נכללו זה מזה, ונעשו בה ג' קבוצות של ג' קווים. ולפיכך גם כ"ז האותיות שבנוקבא, מתחלקות אחריהם לקבוצות של ג' אותיות.

רסב) אחר שנתבאר תשעה הסדרים שבמערכה הראשונה לרוח מזרח, ת"ת, מבאר מערכה השנייה של רוח דרום, חסד. שלושה סדרים לרוח ההוא, שבכל סדר שלוש שלוש, תשעה סדרים. וכולם יוצאים מסדר האבות, ג' הקווים, שלמעלה, שבבינה, אברהם יצחק יעקב, כסדר שנתקנו האותיות יה"ו שבשם הקדוש. אלו תשעה סדרים כולם מונהגים באלו ג' קבוצות של ג' אותיות ימין ושמאל אמצעי, ונוסעות בהם, וכמה צבאות ורבבות מלאכים, שהם למטה בבי"ע, נוסעים ומונהגים בסדר הזה, שלרוח דרום.

רסג) מערכה השלישית לרוח צפון, גבורה, שלושה סדרים לרוח ההוא, שהם תשעה. כי בשלושה הסדרים יש ג' ג' לכל צד, והם תשעה. ואלו תשעה הסדרים הם מג' צדדים ימין שמאל אמצעי.

רסד) כ"ז סדרים הם כ"ז האותיות, שהם כ"ב אותיות עם מנצפ"ך הכפולות. כ"ז סדרים אלו מתחלקים לשלושה שלוש שלוש סדרים לכל רוח, ג' לרוח מזרח, ג' לרוח דרום, וג' לרוח צפון. ובהיות ג' שבכל רוח

רס) אלו ב' אותיות העליונות העולים באוויר, אות הימין ואות השמאל, הם כלולים זה בזה, רחמים בדין. כי אות הימין חסדים ורחמים, ואות השמאל חכמה בלי חסדים ודין. ומשום הופכותם הם נבחנו לשתיים. והן מעולם העליון, הזכר. ואת הזו העולה ומתחברת עימהם, אות האמצעי, היא נוקבא, כי על המסך שבה נעשה הזיווג דהכאה. והיא נכללת בשתיקה, שב' האותיות ימין ושמאל מתחברים באות האמצעי, ונעשה בה עצמה ג' אותיות ימין ושמאל ואמצעי.

כי כמו שהנוקבא בכללה נכללת מב' צדדים ימין ושמאל, שמקבלת מז"א, כמ"ש, שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני, ומתחברת בהם, כן אות האמצעי, נוקבא, מתחברת בב' אותיות האחרות, והם נעשו באות האמצעי לב' צדדים, ימין ושמאל. ב' האותיות שבה נעשו לעליונות, והיא עצמה למטה מהן. וכל ג' האותיות נעשו אחד: זכר ונקבה, שנעשו אחד בזיווג כמו זכר ונקבה. שב' אותיות העליונות זכר, ואות האמצעית נקבה. כי כשנברא העולם, כשיצאו ג' קווים בבינה, כדי לברוא העולם, שהוא זו"ן, היו אלו ב' אותיות, הימנית והשמאלית, מעולם העליון, מבינה. והן הולידו כל הפעולות שלמטה בצורה שלהם. ולא קו האמצעי שבבינה. ולפיכך נבחנו ב' אותיות הללו לזכרים. ומשום זה, כל מי ששיג אותם ונוהר בהם, אהוב הוא למעלה ואהוב הוא למטה.

כי בריאת העולם, שהוא זו"ן, נעשה ע"י עליית זו"ן למ"ן, לב' קווים ימין ושמאל שבבינה, ונעשה שם לקו אמצעי, ואז קיבל כל המוחין שבבינה, ששלושה יוצאים מאחד ואחד זוכה בשלושה. ונמצא שרק ב' הקווים ימין ושמאל שבבינה הם המשפיעים המוחין כולם אל זו"ן, כי קו אמצעי דבינה היא בחינת זו"ן עצמם. הרי שבריאת העולם הייתה ע"י ב' אותיות ימין ושמאל בלבדן, וע"כ נבחנו לזכרים. והאמצעית לנקבה.

רסא) כל כ"ז אותיות שבאלף בית, הם זכר ונקבה, להתכלל זה בזה כאחד.

נקבות ברוח מזרה, וכן שישה זכרים וג' נקבות ברוח דרום, וכן שישה זכרים וג' נקבות ברוח צפון. שביחד הם י"ח זכרים ותשע נקבות. כי ג' אותיות נקבות הן בכל רוח ושלוש פעמים שלוש הן תשע. שישה אותיות זכרים הם בכל רוח ושלוש פעמים שישה הם י"ח. הרי שכ"ז האותיות נחלקות לי"ח זכרים, ותשע נקבות.

רסו כעין אלו האותיות, שיש בעולם העליון, בבינה, כן יש אותיות אחרות למטה, בנוקבא. אותיות העליונות, שבבינה, הן גדולות, ואותיות התחתונות, שבנוקבא, הן קטנות. והכל הוא זה כמו זה, שכל הנוהג באותיות שבבינה נוהג ג"כ באותיות שבנוקבא, וכן נוהג בהם כל אלו דכר ונוקבא שבאותיות. והכל אחד בשלמות, שכל שנוהג בעולם העליון, נוהג בעולם התחתון.

נכללים זה מזה, נמצא שהג' מרוח הזה הם תשעה, והג' מרוח הזה הם תשעה, והג' שמרוח הזה הם תשעה, ונמצאים כולם יחד, שהם שבעה ועשרים אותיות.

רסה אלו כ"ז (27), הם ט' (9) אותיות נקבות, להתחבר עם הי"ח (18) סדרים האחרים זכרים, והכל הוא כראוי להיות. כי כל ג' אותיות הם ג' קווים, הנמשכות מג' קווים שבבינה, אשר ב' אותיות העליונות, אות הימין ואות השמאל, הם זכרים, ואות הג' שמתחתיהן הם נקבות. וט' האותיות הנמצאים בכל רוח הם ג' קבוצות של ג' ג'. ונמצא לפי"ז שיש בכל רוח שישה אותיות זכרים, שהם שלוש פעמים שתי אותיות הימניות והשמאליות, שבכל קבוצה, וג' אותיות נקבות, שהם ג' אותיות האמצעיות שבכל קבוצה. ונמצא, שיש שישה זכרים וג'

זכירה ופקידה

הכל ביחד, שתהיה בה זכירה ופקידה ביחד. **רסט** ויזכור אלקים את רחל. זכירה הוא למעלה, בז"א, כי מזל זה, שהוא למעלה בזכר, בא על פקידה, שהיא הנוקבא למטה, שהיא בגלות, לגאול אותה. וכעין זה כתוב, ויזכור אלקים את רחל, שהוא כמ"ש, ואזכור את בריתי. שהכתוב, ויזכור, הוא זכירה, ז"א. ויזכור אלקים את רחל, הנוקבא, פקידה. הזכירה המרומז בויוזכור, בא על רחל, שהיא פקידה, והשפיע לה שפע הבנים. והשם אלקים, שכתוב, ויזכור אלקים, הוא בינה.

רע כתוב, פקוד פקדתי אתכם. והיתכן פקידה בנוקבא, בזמן שהיא עצמה בגלות? כיוון שהיא בגלות, איך היא נתגלתה כאן למשה? ואיך אמרה פקוד פקדתי?

רעא אלא, כשהשמש מאיר, הוא בשמים, וגבורתו וכוחו מושל בכל מקום על הארץ. כעין זה נאמר בה', מלוא כל הארץ כבודו. בזמן שביהמ"ק היה קיים, מלוא כל הארץ כבודו, זהו ארץ הקדושה, הנוקבא, ואז נוהג גילוי שכינה. ועתה שישראל בגלות, השכינה

רסז ויזכור אלקים את רחל ויפתח את רחמה. כי בנים תלויים במזל, שהוא הנהר היוצא מעדן, המזיל ומשקה את הגן, ז"א. ומשום זה כתוב בה זכירה, כי זכירה מזכור, ז"א, ופקידה מנוקבא. כתוב, וה' פקד את שרה, שלא ממזל, כי לא כתוב בה זכירה. ואם בנים תלויים במזל, ולא למטה בנוקבא, הרי כאן בשרה, לא היה במזל? אלא, כתוב, והויה פקד, הוא שכולל הכל כאחד. כי, והויה, הוא ובית דינו, ז"א עם הנוקבא ביחד. הרי יש כאן בשרה גם זכירה מז"א, שהוא מזל.

רסח אם והויה כולל ז"א ונוקבא ביחד, זכירה ופקידה, למה כתוב פקידה, הרי והויה כולל כבר גם פקידה? אלא זכירה כבר הייתה מקודם לכן, וכבר נמסר מפתח הזה של בנים למטה, כמ"ש, ואת בריתי אקים את יצחק, אשר תלד לך שרה. וכמ"ש, ויאמר הויה, למועד אשוב אליך כעת חיה ולשרה בן. וכיוון שכבר הייתה זכירה, במעלה של ז"א, כיוון שכתוב, ואת בריתי, יסוד דז"א, נאמר אח"כ פקידה, הנוקבא, כדי שתהיה כללות

רעד) מי שהוא עצמו אינו ברשותו, אלא בגלות, מה הוא יכול לפקוד, ומה הוא יכול לעשות? ואיך אמרה השכינה פקוד פקדתי, בזמן שהיא בגלות? אלא, פקוד, מלמעלה, מז"א, זכירה. פקדתי, למטה, בנוקבא. שאמרה פקוד, פירושו זכירה. ולא אמר זכור במפורש, משום שזכירה זו כבר הייתה עליה מקודם לכן, שכתוב, ואזכור את בריתי. כיוון שכתוב, ואזכור, הרי כבר ניתנה בה זכירה, ומשום זה אמרה אח"כ, פקוד פקדתי, שהמילה, פקוד, רומזת על הזכירה שניתנה בה מכבר. סימן זה מסור מיעקב ומיוסף, שיעקב אמר, פקוד יפקוד אתכם, וכן יוסף אמר, פקוד יפקוד אלקים אתכם. משום שצריכים זכירה ופקידה לגאולה. ופקוד רומז על זכירה שמכבר, פקדתי על פקידה.

רעו) בברכות, אחד מזכיר שמו של הקב"ה, ושניים משיבים לו. כמ"ש, כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלקיננו. כי שם ה' אקרא, הוא אחד, המזכיר את השם, הבו גודל לאלקיננו, הוא שניים האחרים המשיבים. אבל בתורה, אפילו שניים יושבים ועוסקים בתורה, נותנים גדולה ועזו ותפארת התורה אל הקב"ה.

רעז) בברכות למה צריכים לג' אלא, כל הברכות הוא כך, שאחד לברך ושניים להשיב, כדי להעלות שבח הקב"ה בג' קווים: אחד מברך, קו אמצעי, הפועל לגלות האור, ושניים שיודו ויקיימו ברכותיו, ב' הקווים המקבלים פעולת קו אמצעי, ומאירים בכוחו. וזהו הקיום של הברכות, שיהיו בעליון כראוי ובשלושה.

רעה) יש זכירה לטוב, ויש זכירה לרע, יש פקידה לטוב, ויש פקידה לרע. זכירה לטוב, כמ"ש, וזכרתי להם ברית ראשונים. וזכור אלקים את נח. וזכור אלקים את בריתו. זכירה לרע, כמ"ש, וזכור כי בשר המה, רוח הולך ולא ישוב. פקידה לטוב, כמ"ש, פקוד פקדתי אתכם. פקידה לרע, כמ"ש, ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עוונם.

למעלה מחזה דז"א, ששם בחינת שמים, חסדים מכוסים, ואינה מתגלה בארץ. אלא תוקפה נמשך לארץ, כמו השמש המסתתרת בשמים, וכוחה וגבורתה מלוא הארץ. ומסבבת את ישראל להגן עליהם, ואע"פ שנמצאים בארץ אחרת, בגלות.

רעב) יש שכינה למטה מחזה דז"א, ויש שכינה למעלה מחזה דז"א. השכינה שלמעלה, היא ב"ב (12) גבולי מרכבות קדושות, וי"ב חיות עליונות. ד' ספירות חו"ב תו"מ, שבכל אחת חו"ב ות"ת, שהם במספר י"ב, שהם י"ב גבולים, וכן י"ב חיות גדולות, להיותם מחזה ולמעלה. השכינה שלמטה היא ב"ב שבטים הקדושים. ואז, כששתיהן ב"ב, נכללת השכינה למעלה ולמטה, ששתיהן נעשו פרצוף אחד, והכל מאיר בזמן אחד בבת אחת. ואז נאמר, מלוא כל הארץ כבודו, ויש גילוי שכינה למטה בעזה"ו.

ואע"פ שבזמן שישראל בגלות, לא נתקנה השכינה למטה מחזה, אלא שעלתה למעלה מחזה, הנה למעלה ג"כ לא נתקנה, שנבחנת כחסרה ג"ר, משום שלא נתקנה למטה מחזה, שנבחנת משום זה כחסרה נהי"מ שלמטה מחזה. וע"כ נאמר, שהשכינה היא בגלות עם ישראל, כי היא בגלות עימהם. כי משום עלייתה למעלה, נחסרה בג"ר דאורות ונה"י דכלים, וזה נבחן לגלות.

רעג) במה מתתקנת הנוקבא בזמן הגלות, שתוכל להתגלות למטה? בדומה למלך, שמת בנו. הפך מיטתו בשביל האבל על בנו, ולא התקין אותה, אלא שלקח קוצים ודרדרים והטילים תחת מיטתו, ושכב עליהם. כך הקב"ה, כיוון שגלו ישראל, ונחרב ביהמ"ק, לקח קוצים ודרדרים ונתן תחתיו. וכמ"ש, ויֵרָא מלאך ה' אליו בַּלְפָּת אש מתוך הסנה. ועשה זה, משום שישראל היו בגלות. ומיושב בזה השאלה הראשונה, כיוון שהשכינה בגלות, איך נתגלתה למשה? נתגלתה אליו מתוך הסנה, שהוא בלתי שלמות ודינים, שבאופן זה, היא יכולה להתגלות גם בזמן הגלות.

כאחד באמונה, בנוקבא. כשז"א, זכירה, והנוקבא, פקידה, בזיווג. אשרי מי שמשתדל אחר האמונה, לזכות בה, כמ"ש, אחרי ה' ילכו כאריה ישאג.

רפג כשאדם מתפלל תפילתו, לא יאמר על עצמו זוכרני ופוקדני. משום שיש זכירה ופקידה לטוב, וזכירה ופקידה לרע. ועתידים המקטרגים לקבל המילה, זוכרני ופוקדני, מפיו, ויבואו להזכיר חטאיו של האדם ולענוש אותו, שיביאו עליו זכירה ופקידה לרע. זולת אם הוא צדיק גמור, שאם אותם זכירה ופקידה לרע, זו"ן דקליפה, יבדקו אחר חטאיו ולא ימצאו אותן, אז מותר לו לומר זוכרני ופוקדני.

רפד כי בכל מקום שאדם מתפלל תפילתו, יכלול את עצמו בין הרבים, בתוך כלל הרבים. כמ"ש בשונומית, כשאמר לה אלישע, הִישׁ לְדַבֵּר לְךָ אֵל הַמֶּלֶךְ או אל שר הצבא. הִישׁ לדבר לך אל המלך, כי אותו יום היה יום טוב של ראש השנה, ואותו יום שמלכות הרקיע שולט לדון את העולם. והקב"ה נקרא באותו זמן מלך המשפט. ומשום זה אמר לה, הִישׁ לדבר לך אל המלך. שקרא את הקב"ה בשם מלך.

רפה ותאמר, בתוך עמי אנוכי יושבת. שאמרה, איני רוצה להיות מצוינת למעלה, אלא להכניס את ראשי בין הרבים, ולא לצאת מן הכלל. וכן צריך האדם להיכלל בכלל הרבים, ולא להתיחד בפני עצמו, כדי שלא יביטו עליו המקטרגים, להזכיר את חטאיו.

רעט כל אלו זכירה ופקידה לטוב, אלו הם מדרגות ידועות, אמונה. זכר ונקבה אחד, זכירה ופקידה. זכירה זכר, ופקידה הנקבה. ואלו הם לטוב. זכירה ופקידה לרע הם הצד האחר, אלהים אחרים, זכר ונקבה כאחד, זכירה בזכר, ופקידה בנקבה העומדים תמיד לרע. והם זה לעומת זה הזכר ונקבה דס"א לעומת זכר ונקבה דקדושה.

מזכירה ופקידה דקדושה יוצאים כל סודות האמונה וכל מדרגות קדושות העליונות. ומזכירה ופקידה דס"א יוצאים כל מינים הרעים, וכל המוות, וכל הצדדים של מינים הרעים שבעולם.

רפז אשרי מי שחלקו נמצא בצד הטוב, ואינו מטה עצמו לס"א, וניצל מהם. אשרי מי שיכול להינצל מאותו הצד, ואשרי הם הצדיקים שיכולים להינצל מהם, ולעשות מלחמה באותו הצד. האדם צריך לעשות עימו מלחמה, ולמשול עליו, ולהינצל ממנו.

רפא יעקב היה עושה כל כך כלפי עשיו, בשביל להכניע אותו הצד שלו, להערים עליו, וללכת עימו בעורמה בכל כמה שצריך, כדי למשול עליו בתחילה ובסוף, שיהיה הכל כראוי. והתחילה והסוף היו כאחד, כמ"ש בתחילה, את בכרתי לקה, ולבסוף כתוב, והנה עתה לקח בְרָפְתִי, שאותיותיהן שוות. הרי שהתחילה והסוף היו אחד. וכל זה היה כדי למשול עליו בדרך הישר. וע"כ אשרי הוא מי שניצל מס"א, ויכול למשול עליהם.

רפב זכירה ופקידה לטוב, בעת שהם

מוות וצלמוות

צלמוות תראה, כמה שערים הם פתוחים באותו הצד, שאפשר להינצל מהמוות על ידיהם, ומ"מ המוות שולט עליהם? אלא כולם סתומים מבני אדם, ואינם יודעים משערים אלו. ולעתיד לבוא, כשיקויים הכתוב, ומלאה הארץ דעה, ואמר באמת, בילע המוות לנצח. ונמצא שהם מתים מהמת שאינם יודעים

רפו הנגלו לך שערי מוות ושערי צלמות תִּרְאֶה. זה אמר הקב"ה לאיוב, כשהיה מצער את עצמו על דיניו של הקב"ה. איוב אמר, הֵן יִקְטְלֵנִי לוֹ אֵיחָל. שאמר ג"כ, אם יקטול אותי, לא ייחל לו.

רפז אמר לו הקב"ה, והאם אני הורג בני אדם, כמ"ש, הנגלו לך שערי מוות ושערי

להיזהר, ולא שהקב"ה הורג אותם.

שערים ראשיכם. שאלו הם הנקראים נהרים ונחלים, יסודות דו"ק העולם, שהם זו"ן דקדושה. אף כאן, שערי מוות ושערי צלמוות מס"א, הם מדרגות שלהם השולטות בעולם. שערי מוות, ושערי צלמוות, זה נקבה, וזה זכר, ושניהם דבוקים זה בזה כאחד.

רצ וע"כ על מה שאמר איוב, פֶּלֶה עֲנֵן וילך, כן יורד שְׁאוֹל לֹא יֵעֲלֶה, אמר לו הקב"ה, הִגְדֵּלוּ לִךְ שְׁעָרֵי מוֹת, לדעת שכולם הם ברשותי, וכולם עתידיים להתבלע מן העולם, שכתוב, בילע המוות לנצח.

רפח ושערי צלמוות תראה. מוות וצלמוות כאחד הם, זכר ונקבה בזיווג כאחד. מוות הוא מלאך המוות, הנחש, נקבה. צלמוות אותיות צל מוות, מי שרוכב על המוות, ס"מ הרוכב על הנחש, הוא הצל שלו ותוקף שלו, להזדווג ביחד בקשר אחד, והם אחד.

רפט וכל המדרגות יוצאות מהם ומתקשרות בזו"ן דקליפה הללו, הן השערים שלהם, כמו למעלה בקדושה, כמ"ש, שאו

ויזכור אלקים את רחל

בא"י, וכדי שלא תמות רחל בחוץ לארץ. ולא יכול ללכת, כי לבן עיכבו. וכשהגיע הזמן של בנימין, אחר שנתעברה עימו, ברח והלך לו, כדי שלא ישתלם הבית ב"ב שבטים, ועולם הקדוש, הנוקבא דו"א, יתקשר בו בארץ אחרת.

רצג כתוב, ויאמר ה' אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך, ואהיה עימך. אמר לו הקב"ה, עד עתה הייתה רחל עקרת הבית עימך. מכאן ואילך אני אהיה עימך ואקח הבית, השכינה, עימך, ב"ב השבטים. שכתוב, ואני בבואי מִפְּדָן, מתה עליי רחל. עליי היה, ובשבילי היה הדבר, שרחל נדחית, ושוכן אחר בא, השכינה, ולקח הבית בשבילי לשכון עימי.

רצא ויזכור אלקים את רחל וישמע אליה אלקים ויפתח את רחמה. למה כתוב כאן ב' פעמים אלקים, שדי לומר, וישמע אליה ויפתח את רחמה? אלא אחד מעולם הזכר, בינה הנקראת אלקים. ואחד מעולם הנקבה, הנוקבא דו"א, הנקראת ג"כ אלקים. משום שהדבר תלוי במזל, שהיא מעולם הזכר, כמ"ש, בנים במזל תלויים.

רצב וכאשר נתעוררה רחל בשם הוזה של בנימין, כמ"ש, יוסף ה' לי בן אחר, בנימין. ידע יעקב, שיהיה כן, כי היא ראויה להשלים כל השבטים במספר י"ב. וידע, שאחר זה לא תתקיים עוד בעולם, משום זה רצה אז ללכת לא"י, כדי שיושלמו השבטים

נוקבה שכרך

לא הייתה כוונתי לזה מעולם.

רצו ויִסַּר בְּיוֹם הַהוּא אֶת הַתֵּיִשִׁים, הוא כמ"ש, ה', מי יגור באוהלך, הולך תמים ופועל צדק ודובר אמת. הולך תמים אברהם, כי כשנימול נקרא תמים. פועל צדק, יצחק. דובר אמת, יעקב. ודאי יעקב נדבק במידת האמת. אז למה עשה עם לבן פיצול המקלות, כמ"ש וייקח לו יעקוב מקל ויפצל בהן?

רצז אלא יעקב בוחן שעת המזל היה, בכל אלו המעשים שעשה, כי מותר לו לאדם

רצד ויאמר, נוקבה שכרך, ואתנה. מהו נוקבה? אותו הרשע אמר, אני רואה, שיעקב אינו מסתכל אלא רק בנקבות. ומשום זה יעבוד לי. ע"כ אמר, נוקבה שכרך. הנה נקבה תהיה שכרך, כמו בתחילה. ואתנה, אמור, באיזו נקבה הסתכלת בה, ואתנה אותה לך, ותעבוד לי בשבילה.

רצה ויאמר יעקב לא תיתן לי מאומה. אמר יעקב, חלילה, כי אני, כל מה שעשיתי, בשביל כבוד המלך הקדוש עשיתי, ולא בשביל תאוותי. וע"כ לא תיתן לי מאומה, כי

מאחד. ואז הרוויח לבן הספירות מבינה, שהם במספר מאה, או דאבא, שהם במספר אלף. אבל יעקב, שהוא קו אמצעי ולא בינה, לא לקח אלא קומת ז"א, שספירותיו עשרה.

ש) וכשביקש יעקב לקבל שכרו, לא מצא אלא עשרה מכל מין, להיותו קו אמצעי, ז"א, שספירותיו עשרה. ויעקב חשב את זה לעשירות גדולה, מטעם שקיבל הדעת שבראש, ראה ההפרש, כמה לקח משל לבן, ממה שהיה נותן הוא בזכותו ללבן. וכל זה שהגיע ליעקב, לא היה אלא בכוח אלו המקלות, ששם אצל הצאן. כי המקלות הוא העוביות דמלכות, שממנו מיתתקן המסך דחיריק, שבכוח שממעט קו השמאל מג"ר לו"ק, בכוח זה הוא מיוחד אותו בקו ימין. ומיעוט זה מג"ר לו"ק מכונה זרוע. וכל זה שהגיע ליעקב, לא היה אלא בכוח אלו המקלות, שמתוך שהמשיך קו אמצעי על המסך דמקלות, ויצאו ג' קווים בבינה, כשלושה היוצאים מאחד, זכה גם יעקב בג' הקווים, כאחד הזוכה בשלושה.

שא) כמה טרה יעקב השלם אחר לבן. כתוב, וישם דרך שלושת ימים. והיה מביא לו כל עושר הוזה. ועכ"ז לא רצה לבן, שיהיה שכרו של יעקב כך, כמו שהתנה עימו, אלא שלקח עשרה מן מין זה ועשרה מן מין זה, ונתן לו. ואמר לו, קח את אלו. ואם יולידו כמ"ש, עקוד ונקוד, באופן זה יהיה שכרך, שיקח עשרה מכל מין. וכמ"ש, ותחלף את משכורתיו עשרת מונים, עשרה מין זה ועשרה מין זה. מונים מלשון מין. כמ"ש, ואביכן הָתַלְתָּ בִּי וְהַחֲלִיף אֶת מְשׁוֹכְרֵי עֶשְׂרֵת מוֹנִים. ובאלו העשרה היה משתדל אחר הקב"ה וברך אותו. ומכל מה שהתנה לבן עם יעקב, חזר בדיבורו, ולקח מיעקב הכל, עד שהקב"ה ריחם עליו ולקח משל לבן בזרוע, בכוח המסך דחיריק, שהוא המקלות, הממעט קו השמאל מג"ר לו"ק.

לבחון שעתו, טרם שחזור לארצו. שאם מזלו עומד לו במה שעושה, טוב, ואם לא, לא ירים רגלו ללכת עד שישחק לו המזל. כי מזונות לא בזכות, בכלים זכים, הם תלויים, אלא במזל, עוביות המלכות, שעליה יוצא קו אמצעי, ששורשו דיקנא דא"א. וא"י היא המלכות כשמלבישה לאמא, שהכלים שלה זכים מאוד, כי אין מזל לישראל. וע"כ היה צריך להמשיך מזל בעודו בחוץ לארץ, בטרם ישיב לא"י. והמשיך זה בהמקלות שעשה.

רצח) הרי שהוא לא עשה, כדי שיקח מלבן משהו בחינם, אלא הכל עשה באמת ובשלמות הרצון. ולא עוד אלא שקיבל רשות על כל זה מלבן. ועל זה כתוב, השיב לו, ניהשתי ויברכני ה' בגללך. כי כמה מיני כשפים עשה לבן, ובחן את מזלו, אם הוא מצליח בשביל יעקב, והיה מוצא בכל חודש מאה צאן ומאה כבשים ומאה עיזים יותר על צאנו, בגלל יעקב. ולפיכך נתן לו רשות.

רצט) אלף צאן, אלף כבשים, ואלף עיזים היה מביא לו יעקב יותר בכל חודש וחודש. וכמ"ש, כי מעט אשר היה לך לפניי ויפרוץ לרוב, ויברך ה' אותך לרגליי. והברכה של מעלה אינה פחות מאלף מכל מין ומין. מצאן נמצא אלף, ומכבשים נמצא אלף, ומעזים נמצא אלף. על כל מה שהברכה של מעלה שורה, אינה פחות מאלף, עד שבגלל יעקב נתעלה לבן להרבה עושר.

שורש לבן הוא קו שמאל דבינה. שמטרם שבא יעקב להעלות מ"ן להמשיך קו אמצעי, הוא חושך. וכמ"ש בלבן, ניהשתי ויברכני ה' בגללך. וכן הכתוב, כי מעט אשר היה לך לפניי. כי מטרם שבא יעקב היה לו מעט, כי היה חושך מחמת חיסרון של חסדים. וכשבא יעקב, שהוא ז"א, והמשיך לו קו אמצעי, אז, ויפרוץ לרוב ויברך ה' אותך לרגליי. כי ע"י יעקב יצאו ג' קווים בבינה. ששלושה יוצאים

המקלות

שב) כל אלו המקראות ללמד חכמה באות. דברים העליונים יש מהם, שתלויים

בְּרֵה־טִים העליונים, שהם הכלים דקו שמאל שבבינה, שמהם מושקים הכל ממלך העליון. שמלך, ז"א, אסור, שאינו מאיר ממעלה למטה, מסיבת ה־רֵה־טִים, שהם הכלים דבינה שבו.

בְּרֵה־טִים בשקתות המים, הם הנחלים הנמשכים ומתקבצים בנוקבא דז"א, אשר רֵה־טִים דבינה נמשכים אליה, ונעשו בה שְׁקָתוֹת המים.

אשר תבואנה הצאן לשתות, ששם מתקבצים המים, בהנוקבא, כולם, כל דרי בי"ע, באים לשתות ממנו.

שו וַיִּחְמְנָה. בשעה שרוח צפון, הארת השמאל, חכמה בלי חסדים, נושב על הנוקבא, המים, השפע, נקפאים ואינם נוזלים לחוץ, לג' עולמות בי"ע. וכאשר נתעורר רוח דרום, הארת הימין, חסדים, המים מתחממים, והקיפאון שלהם נעבר, ונמשכים לעולמות. אז שותים כולם, כי חמימות הדרום פותחים קיפאון המים, וכולם מתחממים ושמהים לשתות, מתוך שנעבר מהם אותה הקרירות מצפון, שהיה להם מקודם לכן. וע"כ כתוב, וַיִּחְמְנָה. כתוב, וַיִּחְמְנָה, ולא, וַיִּחְמוּ, כי למרות שצאן, לשון זכר, אבל משום שבאים לשתות, ממדרגות הנוקבא, נבחנים כולם לנקבות כמוה.

במעשים, כמו תפילין וציצית, ומהם בדיבורים, כמו קריאת שמע ותפילה, ומהם בכוונת הלב, כמו אהבה ויראה. ומי שרוצה להמשיך ברכות, הוא ע"י תפילה בדיבור ובכוונה, ומהם שאינם נמשכים ע"י תפילה אלא שתלויים במעשים.

שג יעקב השלם, כל מה שעשה בחכמה עשה. כתוב, ויצג את המקלות אשר פיצל בְּרֵה־טִים, הכל עשה בחכמה להמשיך ברכות ממקור כל, לכל מדרגות העליונות שהם חלקו וגורלו.

שד מקלות הם מדרגות הדין, הנכללים מעוביות המלכות. אשר פיצל, שהעביר מהם הדין, ע"י שהמשיך עליהם קומת חסדים. בְּרֵה־טִים, הוא כמ"ש, מלך אסור בְּרֵה־טִים. כי ממלך העליון, בינה, באות הברכות לכל העולמות. כי ה־רֵה־טִים הם הכלים דקו השמאל שבבינה, שבסיבת היחוד דקו אמצעי אינם מאירים אלא ממטה למעלה. וזה מלך אסור בְּרֵה־טִים, כי הבינה, שנקרא מלך עליון, אסור בְּרֵה־טִים הללו, שלא יתפשט משם ולמטה. וזה נעשה מסיבה שיעקב הציג המקלות, שעליהם יצא קו אמצעי בתוך ה־רֵה־טִים, ואינם יכולים עוד להאיר ממעלה למטה.

שה מלך אסור בְּרֵה־טִים, ז"א, אסור ומקושר

ויקה לו יעקב מקל ליבנה

הבינה, אחר שחזרה לחכמה, כי ב' בחינות הדינים, מימין ומשמאל, היו כלולים במקלות. **שט** ויפצל בהם פְּצֻלוֹת לבנות מחשוף הלבן. העביר הדין מלוז וערמון, שמאל, וחיבר אותו בקו ימין. והוא עצמו, קו אמצעי, נכנס ביניהם ולקח אותם כאחד, ונעשה הכל אחד בב' צבעים. שהוציא קומת חסדים על המסך שבעוביות המקלות, בקומת קו אמצעי, הכולל לבן ואדום, ימין ושמאל, חסדים והארת חכמה. ועכ"ז מחשוף הלבן, שיתגלה הלבן על האדום, שתתלבש הארת החכמה, אדום, בחסדים, לבן, כדי להמשיך ברכות למדרגה שלו, קו אמצעי,

שז ועל זה נתכוון יעקב לעשות מעשה בחכמה, לכוון מעשיו על פי מדרגות העליונות, שכתוב, ויקח לו יעקב מִקְלֵי לִיבְנָה לח ולוז וערמון. וכתוב, כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו. מי בחר למי: הקב"ה ביעקב, או יעקב בחר בהקב"ה? אלא, הקב"ה לקח לו את יעקב לחלקו, כמ"ש, כי חֶלֶק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חֶבְלֵי נַחֲלָתוֹ.

שח יעקב ג"כ בחר נחלתו וגורלו לחלקו, ועלה למעלה מכל המדרגות, ולקח לו לחלקו, מִקְלֵי לִיבְנָה לח, מדרגת הלבן שמצד ימין, אור החסדים. ולוז וערמון, מדרגת האדום שמצד שמאל, דינים של

שבמות החכמה וג' צדדים שבמות הבינה אינם מתפשטים למטה. אלא מוח הדעת לבדו מתפשט למטה. לא כל ט' צדדים שבמות הדעת מתפשטים מלמעלה למטה, אלא צד אחד מהם בלבד, צד אמצעי שבג' קווים דדעת שבמות הדעת. כי חב"ד דחכמה דמות הדעת, וחב"ד דבינה דמות הדעת, וחב"ב דדעת דמות הדעת, נחשבים ל' ב' קווים העליונים, ואינו מתפשט למטה, אלא הדעת דדעת שבדעת, רק אחד מט' שבמות הדעת. קול הקול של הקולות נתעורר ממעלה למטה. הדעת, שהוא ז"א העולה למ"ן ונעשה קו אמצעי בין חו"ב, מכונה קול. וע"כ מוח הדעת בכללו מכונה קול. וכיוון שיש תשעה צדדים במוח הדעת, ג"פ חב"ד, נמצא שחב"ד דדעת דמות הדעת נבחן לקול האמצעי, של ב' קולות, שהם חב"ד דחכמה דדעת וחב"ד דבינה דדעת. ובחינת הדעת שבקול הקול הזה נבחן לקול הקול של הקולות, אשר רק הוא בלבדו נתעורר מלמעלה למטה, ולא שאר שמונה צדדים. ועל קול הזה המתפשט למטה, אומר קול נעימות נתעורר. הוזהר מבאר עתה סיבוב הגלגל לכמה צדדים: ג' דחכמה, וג' דבינה, וט' דדעת, מבחינת השלילה וההפסד. הדבקים בשמאל המכונים ישנים ונרדמים, מפסידים אותם. ואומר הוזהר, מנמנמים וישנים שהשינה בנקבי עיניהם, הדבקים בקו שמאל, התעוררו. ומפרט הפסד מכל הט"ו (15) צדדים, היוצאים עם קו אמצעי. כנגד הפסד דחב"ד שבימין, מוח החכמה, אומר, ואינם יודעים, דעת. ואינם מסתכלים, בינה. ואינם רואים, חכמה. כנגד הפסד דחב"ד שבשמאל, מוח בינה, אומר, אטומי אוזניים, חכמה. כבדי הלב, בינה. ישנים ואינם יודעים, דעת. כנגד הפסד דחב"ד שבימין מוח הדעת, אומר, התורה עומדת לפניכם, דעת. ואינם משגיחים ואינם יודעים במה שמסתכלים, בינה. רואים ואינם רואים, חכמה. וכנגד הפסד דחב"ד שבשמאל מוח הדעת, אומר, התורה מרימה קולות הסתכלו

ממקור הכל, מבינה, שהיא מקורם של ג' הקווים, ולתקן מדרגה זו בתיקון קווים, שלושה קווים כאחד.

שי וע"י פעולה זו של חכמה, תיקון ג' הקווים, כמ"ש, בְּרִהָטִים בְּשִׁקְתוֹת הַמַּיִם, נמשכות הברכות למטה, וכל העולמות מושקים, והברכות שורות עליהם. כמ"ש, בבוקר יאכל עד. ואח"כ, ולערב יחלק שלל, שיתברכו כל העולמות בי"ע למטה. ויעקב לקח חלקו מאלו הברכות השורות עליו למטה, משום שהוא חלקו וגורלו של הקב"ה. יעקב קו אמצעי, וקו אמצעי חלקו של הקב"ה, וכל אותם האורות שקו אמצעי גרם בהכרעתו למעלה, מקבל אותם קו אמצעי למטה. ויעקב לקח חלקו מאלו הברכות השורות עליו למטה.

שיא ויקח לו יעקב מקל ליבנה, עשה מעשה לקישרי האמונה, להמשיך ג' קשרים לנוקבא, שנקראת אמונה, ג' קווים. קול הקול של הקולות נתעורר ממעלה למטה, ונעשינו פתוחי עיניים. הגלגל המסתובב לכמה צדדים, וקול של נעימות נתעורר. גלגל, הוא הסתובבות ההארה בג' מקומות חולם שורוק חיריק, בג' קווים. סובב לכמה צדדים, כי ההארות נכללות זו בזו, ויוצאים ג' קווים, שבכל אחד מהם יש ג' קווים: ג' קווים חב"ד, ימין, מוח חכמה. ג' קווים חב"ד, שמאל, מוח בינה. ג' קווים חב"ד, אמצעי, מוח דעת.

וכל שיעור ההארה שקו האמצעי גרם שיצא בב' קווים העליונים, זוכה בעצמו. וע"כ נבחן, שמוח הדעת, קו האמצעי, כלול בפני עצמו בג' קווים, שכל אחד מהם כלול מג' קווים באופן שיש: חב"ד בחכמה דמות הדעת, וחב"ד דבינה דמות הדעת, וחב"ד דדעת דמות הדעת. הגלגל המסתובב לכמה צדדים, שהם ג' צדדים במוח החכמה, וג' צדדים במוח הבינה, ט' צדדים במוח הדעת. ונודע, שב' הקווים ימין ושמאל, שייכים תמיד לעליון עצמו. ומתפשט למטה רק קו האמצעי, מוח הדעת. נמצא, שג' צדדים

המרומז בקוץ העליון של ה' דהויה, ממנו יצאה אות י' משם הויה, שהיא נקודה העליונה, או"א, הנקראים ביחד אבא. מנקודה עליונה הזו יוצא הכל, הן חכמה והן חסדים. ה' המשיכה והוציאה אות ה' משם הויה, שהיא אמא עילאה, ישו"ת, המכונים אמא, שהיא משקה את הכל. מוחין דחכמה המכונים שתייה, שמיוחדים לאמא. מה' זו יוצאת אות ו' משם הויה, שש ספירות חג"ת נה"י, ז"א, קו האמצעי המיוחד צד ימין וצד שמאל זה בזה. הוא נקרא מקל ליבנה לח ולזו וערמון. רומז על ג' הקווים הכלולים בקו אמצעי. אשר מקל ליבנה לח קו ימין שבו. לזו קו שמאל שבו. ערמון קו אמצעי עצמו.

שטז בו"א, קו אמצעי, נכללים ב' הקווים העליונים, ימין ושמאל, המכונים זרועות. אלו הזרועות יוצאות ונכללות בה"ת שבשם הויה, הנוקבא דז"א, שאז מתלבשת החכמה שבורע שמאל בחסדים שבורע ימין, לחבר את המשכן, שהיא הנוקבא, עם ז"א, כאחד, ולהיות אחד. אז י"ג מידות הרחמים נעשו אחד. כי אחד בגי' י"ג. והלבן, החסדים, נחלק על הגוונים הו"ב תו"מ שבמקלות, ועולה, ששולט על כל הגוונים שבהם. כמ"ש, מחשוף הלבן. או נאמר, ה' אחד ושמו אחד, ששניהם אחד. כמ"ש, ה' רועי לא אחסר, קו ימין. בנאות דשא ירביצני, קו שמאל. על מי מנוחות ינהלני, נפשי ישוב, קו אמצעי.

שטז ויקח לו יעקב, בחר לחלקו ולגורלו. מקל ליבנה, קו ימין. לח, מים, חסדים. לזו, קו שמאל, אדום, כמו ורד. ערמון, קו אמצעי הכולל אותם זה בזה. וכולם, אוחז הימין בצבע שלו לבן. ושולט עליהם, שכתוב, מחשוף הלבן, שאע"פ שז"א קו אמצעי, אוחז בשני הקווים ימין ושמאל, מ"מ חלקו לקו ימין, וחזק הארת הימין בכלום. ואז נקרא איש תם, שלם בכל.

שיז בתוך מחנות מלאכים העליונים יש מדרגות עליונות, אלו על אלו. אלו פנימיים ואלו לחוץ. הפנימיים מתקשרים במלך הקדוש, ז"א. ומתקשרים בישראל, בנים

טיפשים, בינה. פיתחו עיניים, חכמה. ותדעו, דעת.

וכנגד הפסדס דחב"ד שבקו אמצעי דמוח הדעת, אומר, אין מי שישגיח, חכמה. ואין מי שיטה אוננו, בינה. עד מתי תהיו בתוך החושך מחמת רצונכם הרע, דעת. הסתכלו לדעת ע"י קו אמצעי, ויתגלה לכם אור המאיר, שהוא אור ז"א, קו אמצעי, המכונה מראה המאירה.

שיב בשעה שיעקב השלם, מתוך הצרה, שהיה בארץ ורשות אחרת, ולא בארץ הקדושה, ובתוך מדרגות נוכריות, דחה את כולם, ובחר חלק גורלו ונחלתו בקו אמצעי. אור מתוך החושך, קו ימין. חכמה מתוך טיפשות, קו שמאל. כיבד את ריבונו בעודו נמצא ברשות זר בפדן ארם, קו אמצעי. הנה אז נאמר עליו, לא עתה יבוש יעקב.

שיג ויקח לו יעקב מקל ליבנה, קו אמצעי, העוביות דמסך דחיריק, שנעשה קשר טהור לקשור בו בטהרה את ג' הקווים זה בזה. עלה לפני וּלְפָנִים, בינה, בעליית מ"ן, ושם יצא עליו קו אמצעי. ומשם נמשך לנוקבא, ונעשתה למקום יישוב לבני אדם, להשפיע להם כל השלמות. מטרם שמצא מקום יישוב בנוקבא ע"י עליית מ"ן, אותו המקום השמאל שבנוקבא לא היה מקום. ונאבד מכל אור ושפע, אבדון היה מכל התחתונים, שלא היה להם מה לקבל משם. אבדון זה הוא זכר, ס"מ, שיצא מפסולת הגבורה של יצחק. כי שמאל זה מטרם שיצא קו אמצעי, נבחן לפסולת, והוא חלקו של ס"מ. ומוות היא הנוקבא שלו, והיא נחש הקדמוני, הנקרא אשת ונונים, שכתוב עליה, רגליה יורדות מוות. ואלו השניים, אבדון ומוות, שמעו תוקף פקודת המלך, שהוא קו אמצעי, ז"א, שע"י המשכת החסדים הוא מבטל הדינים דאבדון ומוות. ונבחן זה, כמו שנתן להם פקודה, שלא להחריב העולם, ושמעו לו.

שיד סוד נסתר, הסתום העליון, הנעלם מכל נעלם מכל רעיון והרהור, שהוא א"א,

ונמצא שיש כאן ב' קשרים, הממשיכים חסדים: קו ימין וקו אמצעי. וע"כ כתוב, מתקשרים במלך הקדוש, קו ימין, ומתקשרים בישראל, קו אמצעי. שכתוב, ישראל בנים קדושים לקב"ה, מטעם שנמשכים מהתחדשות האור, שגרמו לו"א ונוקבא, המכונה בן, כמ"ש, בנים אתם לה' אלקיכם.

שיח בשעה שתשוקתם היא לזוהר העליון, אז עמוד האמצעי, יעקב השלם, לוקח אלו המקלות, שהם ד' פרשיות התפילין של ראש, ד' מוחין חו"ב תו"מ. מְקַל מסך, שעליו נעשה הזיווג ליבנה לה, קו ימין, ופרשת קָדֵשׁ לי כל בכור. לזו, קו שמאל, ופרשת והיה כי יביאך. ערמון, קו אמצעי, הכולל ז"א ונוקבא, שהם, פרשיות שמע ישראל, והיה אם שמוע. ושם אותם בְּרִהָטִים, שהם מקום ובית קיבול להשכנת התפילין. ומכאן מקבלים אור וזיוו כל הצבאות והמחנות העליונים האלו, המתקשרים למעלה בקו ימין, ומתקשרים למטה, בקו אמצעי, צאן המקשרות, כיוון שהם מקבלים מתוך הָרְהָטִים וּשְׁקָתוֹת המים. אז נעשו מקורות ומעיינות לרדת למטה לבי"ע, ולתת שפע לכל.

שיט ומשום זה הפריד יעקב בין מדרגות העליונות הקדושות, למדרגות אחרות של שאר העמים, כמ"ש, ויִשֶׁת לו עדרים לבדו, הפריד עדרים לעצמו, ולא יהיה חלקו כשאר העמים. כמו שיעקב הפריש לו את מדרגות האמונה למעלה, הצאן המקושרות, הנולדים מהנוקבא, אמונה, שהפרידם ממחנות החיצוניים, הנמשכות משמאל. כן הוצרך להפריד המדרגות של מחנות הקדושות למטה, הַפְּשָׁבִים שְׁנוֹלְדוּ מִצֵּאן המקושרות, שהפרידם מהעטופים, שהם הנולדים ממחנות החיצוניים, ולקשרם עימו בהיכלות הריבונית, הנוקבא, שעליהם נאמר, וְהַפְּשָׁבִים הפריד יעקב.

שב וכולם רשומים ברשימו של מלך העליון, ז"א, קו האמצעי. כי כמו שישראל רשומים ומצוינים בין כל שאר העמים, כך

קדושים להקב"ה, ונקראים הצאן המקושרות, כמ"ש, והיה בכל יָחַם הצאן המקושרות, מחנות מלאכים המקושרים למעלה, בקו ימין, ולמטה, בקו אמצעי.

בנים, אור של תולדה, שאינו בא בדרך השתלשלות המדרגות זו מזו, אלא ע"י עליית מ"ן מתחתון לעליון, המסך דחיריק, שהתחתון נעשה על ידו קו אמצעי בימין ושמאל דעליון, וגורם בו התחדשות אור, שלושה יוצאים מאחד. וכשיעור הזה זוכה בו גם התחתון, אחד זוכה בשלושתם. ושיעור זה, שזכה בו התחתון, מכונה בן לעליון. וב' הקווים שבעליון, שקיבלו קו האמצעי מן התחתון, מכונים או"א אל התחתון.

וע"כ נשמות ישראל מכונים בנים להקב"ה, כמ"ש, בנים אתם לה' אלקיכם. כי ז"א ונוקבא מטרם הזיווג הם ב' קווים ימין ושמאל, שאינם מאירים זולת ע"י העלאת מ"ן של ישראל לזו"ן, המסך דחיריק, שעליו יוצא קו אמצעי המכריע, והוא מזיווג ז"א ונוקבא. ומתחדש ויוצא בהם האור, שלושה יוצאים מאחד. שע"י התחתון, שעלה למ"ן, נתחדש בעליון ג' קווים. וכשיעור הזה זוכים ישראל, שהעלו מ"ן וגרמו לחידוש אור הזה, גם הם בג' מוחין, המכונים נשמות, אחד עומד בשלושתם. שמוחין הללו מכונים בנים לזו"ן, וזו"ן נבחנים לאו"א אֱלֵיהֶם. כמ"ש, בנים אתם לה' אלקיכם.

יחד עם הנשמות נולדים מזו"ן גם מלאכים קדושים. ויש בהם ב' בחינות פנימיים וחיצוניים. כי היוצאים מכללות ג' קווים נחשבים לפנימיים, והיוצאים משעת שליטת קו השמאל שבעת הזיווג, מטרם שנכלל בקו אמצעי, הם מלאכים חיצוניים. הנמשכים מתיקון ג' קווים הם פנימיים והנמשכים משמאל הם חיצוניים. הפנימיים מתקשרים במלך הקדוש, ז"א. ומתקשרים בישראל, בנים קדושים להקב"ה, מלך הקדוש, ז"א, קו ימין, ישראל, הם קו אמצעי, שגרמו הזיווג. הקשר, מסך דחיריק, שעליו יוצא קומת החסדים, שנקרא קו אמצעי, שעל ידו גם קו השמאל נקשר בחסד ומאיר.

שהם בתיקון שלו, של קו האמצעי, יעקב, בשעה שזוהר מתגלה, שמחים ועולים מיד להתקרב אליו ולהתקשר, והזוהר מתתקן בהם. וכמ"ש, והיו העטופים ללבן, הנמשכים משמאל, שמתעטפים בעת התגלות הזוהר. והקשורים ליעקב, שמתקנים להתקשר עימו. והוצרך יעקב לבחור ולהפריד את המדרגות הקדושות שלחלקו, הקשורות, מאלו המדרגות של שאר העמים, העטופים. וכל זה הוצרך יעקב לעשות. וע"כ כתב הקב"ה בתורה את נאמנותו וצדקתו של יעקב. אשרי חלקו.

המדרגות של מחנות מלאכים העליונים הקדושים, רשומים לחלקו של הקב"ה בין שאר הצבאות ומחנות מלאכים, שאינם מקו אמצעי. וע"כ בחר יעקב לחלקו וגורלו האמונה, הנוקבא. וגם הקב"ה בחר ביעקב מכל שאר הצבאות והמחנות שבעולם.

שכא המחנות העליונים נפרדים זה מזה, כי בשעה שזוהר האש, שבהארית השכינה, מתגלה, כל מדרגות האחרות, הנמשכים משמאל, מתביישים, ומתעטפים. מתעלפים מחמת התשווקה מאותו הזוהר שאינם יכולים להתקרב אליו. וכל אלו מדרגות הקדושות,

ברכות לראש צדיק

שופכים היין, ראש הכד, כך ראש צדיק, מקום בעת שזורק מעיינות לנוקבא. הצדיק הוא ראש, משום שכל הברכות שורות בו ומושפעים ממנו.

שכה אדם שזכה לשמור אות ברית קודש ומקיים מצוות התורה, נקרא צדיק, ומראשו ועד רגליו צדיק. ועליו אמר הכתוב, ברכות לראש צדיק. כי כאשר הברכות נמשכות לעולם, הן שורות על ראשו, וממנו נמצאות הברכות בעולם, בבנים קדושים וצדיקים שהוא מעמיד.

שכג כתוב, ברכות לראש צדיק. הלוא היה צריך לומר, לצדיק? אלא ראש צדיק הוא עטרה הקדושה, עטרת יסוד. ראש צדיק זה יעקב, ת"ת, וגוף. ונקרא ראש צדיק, משום שמקבל הברכות ומשפיע אותן לצדיק, אל היסוד, שנקרא צדיק, ומשם נזרקים לכל צד, לימין ושמאל שבמלכות, וכל העולמות מתברכים.

שכד ברכות לראש צדיק, המקום שהוא ברית נקרא צדיק, שממנו יוצאים מעיינות לחוץ. כמו הנקב של הכד, שדרך שם

ולא ראיתי צדיק נעזב

כי המה בזיווג שאינו נפסק לעולם, והיא מוכנה לו, כי הזרע אינו נמשך אלא רק בשעה שהנוקבא כבר מוכנה לו, ותשוקת שניהם כאחד, בדביקות אחת שאינו נפסק. וע"כ אינו צריך לתבוע ולבקש אותה.

כי ב' חכמות בעולם האצילות:

א. חכמה עילאה שבא"א,

ב. חכמה תתאה שבנוקבא.

ובכל המדרגות שבינתיים אין בהן חכמה.

וזה השתוקקות ז"א אל הנוקבא, כדי

שישתלם על ידה בהארית החכמה. והנוקבא

משתוקקת לז"א, כדי לקבל ממנו זרעו,

חסדים, כי חכמה בלי חסדים היא חושך

שכו כתוב נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב. על היחוד הקדוש נאמר.

שכז ולא ראיתי צדיק נעזב. שיבחו של

ייחוד ז"א ונוקבא, שאינו נמצא יום, ז"א,

בלי לילה, הנוקבא. כי הלילה נמצא דבוק

ביום תמיד, ז"א בנוקבא. והצדיק, יסוד, נאחו

למעלה, בז"א, יום. ונאחו למטה, בנוקבא,

לילה. שזה ייחוד השלם, בזיווג תמידי שאינו

נפסק.

שכה וזרעו מבקש לחם. אלא בשעה

שמשפיע הזרע והוא נמשך, אינו תובע

ומבקש הנוקבא, כי היא נמצאת אז עימו,

היה חכמה בהארת הזיווג, לא היו בזיווג שאינו נפסק, כי בעת שהתחתונים פוגמים מעשיהם. יש אחיזת הקליפה בזיווג ז"ן והזיווג נפסק.

שכט והרי בזמן הגלות אין ז"ן בזיווג שאינו נפסק, אלא רק בעת שישראל בארצם וביהמ"ק קיים? אלא, כתוב, וזרעו מבקש לָחֵם, הזרע יוצא רק כשהנוקבא בזיווג עם הזכר. כלומר, הכתוב מדבר לא בצדיק עצמו אלא בזרעו, שהיא בהכרח בעת הזיווג, ולא בעת הגלות. כתוב, ולא ראיתי צדיק נעזב, הלוא מדובר בצדיק עצמו, שבזמן הגלות הצדיק נעזב, ואין לו זיווג עם הנוקבא?

של אלא, גם בזמן הגלות הוא נאחז למעלה בז"א. ולעולם לא נעזב מז"א, וע"כ אומר הכתוב, ולא ראיתי צדיק נעזב, אפילו בזמן הגלות. ובזמן אחר, בעת שביהמ"ק קיים, הצדיק אינו נעזב גם מנוקבא, שאז הוא נאחז למעלה, בז"א, ונאחז למטה בנוקבא. ונמצא, שבזמן הגלות הוא נאחז למעלה, בז"א, ובזמן אחר, הוא נאחז בב' הצדדים, למעלה ולמטה, בז"א ובנוקבא, ובין כך ובין כך לעולם אינו נעזב.

וקיפאון. הזרע, שהיסוד דז"א, צדיק, משפיע לנוקבא, הוא חסדים. בשעה שמשפיע הזרע והוא נמשך, אינו תובע ומבקש הנוקבא, שבשעה שהצדיק משפיע הזרע, חסדים, אינו תובע לקבל את הארת הנוקבא, חכמה, מב' טעמים:

א. כי הנוקבא נמצאת עימו בזיווג שאינו נפסק, שז"ן מלבישים או או"א עילאין שזיווגם לא נפסק והם תמיד בחסדים מכוסים מחכמה. ע"כ גם זיווגם אינו נפסק, וגם הם בחסדים לבד כמו או"א עילאין. ולפיכך אין הצדיק רוצה אז לקבל הארת חכמה מהנוקבא. ב. כי כבר נכלל בהארת הנוקבא. כי אין זרעו נמשך אלא בשעה שהנוקבא מוכנה לו, וכבר נכלל בהארתה, ותשוקת שניהם כאחד. וע"כ עתה השתוקקות שניהם אחת, ששניהם משתוקקים עתה אחר חסדים לבד. כי מקודם הזיווג השתוקק הז"א להיכלל מחכמה, והנוקבא אחר חסדים. ועתה, אחר שז"א כבר נכלל בחכמה, אינו משתוקק יותר לחכמה אלא בחסדים לבד. בדביקות אחת שאינו נפסק. שזהו עצמו הטעם, שהם בזיווג שאינו נפסק, כי אין אחיזה לקליפות בשפע החסדים, שיוצרך הזיווג להיפסק. אמנם אם

ניתן אותם - ברקיע השמים

ויסוד, ספירה אחרונה שבו, ונבחן, כמו שעומד בסיום הגוף, שע"כ מכנה אותו הכתוב ברקיע השמים. היסוד העומד בסוף השמים, בסוף ז"א.

שלא ויתן אותם אלקים ברקיע השמים. זה הוא צדיק, יסוד. ואע"פ שנאמר, ברקיע השמים, והשמים ז"א ולא יסוד, אמנם, ברקיע השמים, הוא סיום הגוף. שהשמים ז"א, ת"ת, גוף של הספירות חג"ת נה"י.

ב' רקיעים - התחלה וסיום [תרין רקיעין - שירותא וסיומא]

שלג כך הוא הרקיע השמיני ממעלה למטה, שבו תקועים כל הכוכבים, כל האורות והנרות. הוא מקבל הכל וזהו סיום הכל. רקיע הוא הפרסא, סיום החדש מצ"ב, המוציא בינה ותו"מ דכל מדרגה ומורידם למדרגה שמתחתיה. ובעת גדלות חוזרת הפרסא, הרקיע, לסיום דצ"א, ומחזיר

שלב ב' רקיעים הם, התחלה וסיום, זה שווה לזה. ההתחלה רקיע השמיני, בו תקועים כל הכוכבים קטנים וגדולים, רקיע העליון הסתום. המקיים את הכל וממנו יוצא הכל. הוא השמיני שממטה למעלה, והוא ההתחלה להוציא ממנו את הכל.

ותו"מ דזו"ן לחוץ מאצילות, נמצאים הנוקבא וכל התחתונים בקטנות. ובעת שמתבטל צ"ב ומחזיר את בינה ותו"מ דזו"ן לאצילות, מקבלים כל התחתונים מוחין גדלות. הוא מקבל הכל, שלוקח מהעליונים כל המוחין בשביל התחתונים, וזהו סיום הכל, שמסיים כל האצילות. ואין לשאול, הרי המלכות מסיימת האצילות ולא היסוד? כי מעטרת יסוד נבנה כל פרצוף המלכות, וע"כ נחשב הסיום על עטרת יסוד.

כמו שרקיע השמיני העליון התחלה לכל, ובו תלויים כל האורות שמקבל אותם מעליונים, וממנו יוצאים לכל פרצופי האצילות, כך ברקיע השמיני התחתון תלויים כל האורות, שמקבל אותם מהעליונים ממנו, וממנו הם יוצאים לכל העולמות, לנוקבא ובי"ע.

שלד ההתחלה והסיום הם ב' רקיעים. באופן אחד נמצאים. הרקיע התחתון, נהר, הנמשך ויוצא ומימיו אינם נפסקים לעולם, הכל הוא שישתווה הסיום אל ההתחלה, ע"כ כתוב, ויתן אותם אלקים ברקיע השמים, התחתון. הם שם בשביל להאיר על הארץ, הנוקבא ובי"ע.

שלד ואע"פ שהרקיע העליון והרקיע התחתון באופן אחד, ההפרש ביניהם, שהרקיע העליון מקיים וזן לעולם העליון ולכל אלו הבחינות העליונות, והרקיע התחתון מקיים וזן לעולם התחתון, הנוקבא, ולכל הבחינות התחתונות שבבי"ע.

שלד הלוא אותו רקיע השמיני העליון הסתום, הוא עצמו עולם העליון? היתכן שהוא הזן את עולם העליון, שמשמע, שהוא בחינה אחרת מעולם העליון? אלא רקיע העליון עצמו הוא עולם העליון, וכל אלו המדרגות היוצאים ממנו נקראים על שמו, עולם העליון. והרקיע העליון והתחתון הכל אחד. ולא יקשה לך, שרקיע העליון בפה דא"א, וכאן אומר שהוא עולם העליון, ועולם העליון הוא בינה. כי אומר ששני עולמות הם. כי אין יותר בכל פרצוף משני

הספירות בינה ותו"מ אל המדרגה. בדרך כלל יש ג' פרסאות בעולם האצילות:

א. רקיע הראשון, בפה דא"א, מוציא בינה ותו"מ מראש דא"א למדרגת או"א, ונשאר בראש דא"א כתר וחכמה בלבד. רקיע הראשון, כי בפרצוף עתיק אין צ"ב, אלא בקע ולא בקע,

ב. רקיע האמצעי בחזה דא"א, מוציא בינה ותו"מ דחג"ת דא"א למקום ישו"ת וזו"ן שלמטה מחזה,

ג. רקיע התחתון בסיום האצילות, מוציא בינה ותו"מ דזו"ן דאצילות לבי"ע.

וכאן הזוהר מדבר מרקיע הראשון והאחרון בלבד. ואומר, ב' רקיעים הם, התחלה וסיום, זה שווה לזה, שהרקיע שבפה דא"א, התחלת כל, והרקיע שמקום עטרת יסוד דז"א, המסיים כל העולם האצילות.

ושכתוב, התחלה רקיע השמיני, בו תקועים כל הכוכבים קטנים וגדולים, כוכבים הם המוחין, והן קטנות והן גדלות, תלויים ויוצאים מרקיע הראשון. כי בזמן שמוציא בינה ותו"מ דראש א"א לחוץ, מושפע מוחין דקטנות לכל הפרצופים. ובעת שהרקיע חוזר לסיום שבצ"א, מוחזרים בינה ותו"מ דראש א"א, והגדלות מושפעת בכל המדרגות. וזהו רקיע העליון הסתום, שנקרא סתום, משום שהוא מתחת החכמה סתימאה דא"א. המקיים את הכל, כל מיני הגדלות, וממנו יוצא הכל, כל מיני הקטנות, והוא השמיני שממטה למעלה, כי א"א חכמה דמ"ה, ומן עטרת יסוד עד החכמה הוא שמונה ספירות חו"ב והג"ת נה"י. וע"כ נבחן לשמיני, והוא ההתחלה להוציא ממנו את הכל, כי מפרצוף עתיק שמלפניו, אינו נמשך מוחין לאבי"ע.

כך הוא הרקיע השמיני ממעלה למטה, הרקיע שבמקום עטרת יסוד דז"א, השמיני מלמעלה למטה, כשמתחילים לספור מא"א, מחכמה עד היסוד, שמונה ספירות. שבו תקועים כל הכוכבים, כל האורות והנרות, שממנו באים כל מיני המוחין לנוקבא ולכל התחתונים דרי בי"ע, כי בעת שמוציא בינה

העליון. וגם הוא נבחן לבינה, כי הרקיע שהוא צ"ב, לא נעשה אלא על בינה דא"א, שהוציאה לחוץ מראש.

עולמות, אשר למעלה מחוזה נבחן לעולם העליון, ולמטה מחוזה לעולם התחתון. ולפיכך גם למעלה מחוזה דא"א נבחן כולו לעולם

ישָׁבְעוּ עֲצֵי ה'

אור החסד, שהוא אור הראשון, שעליו כתוב, ויאמר אלקים יהי אור. וע"כ כתוב, ברושים ביתה. אל תקרא ברושים, אלא בראשים, כי בינה ג"ר, וביתה חג"ת נה"י שלה, הן בראשים, ראש וג"ר, כי עולם התחתון, הנוקבא, בתחתונים ביתה ולא בראשים, שהיא ו"ק ולא ראש וג"ר. והיא ב"ד של העולם. ולפעמים נקרא עולם התחתון, הנוקבא, כמו שנקרא עולם העליון, בינה, בכל השמות שלו, בעת שהנוקבא עולה ומלבישה את הבינה.

שמ ועל הנוקבא כתוב, וינַחֵם ה' ויתעצב. כי במקום זה תלויים הדינים והעיצבון. אבל בכל מה שלמעלה, בבינה, הכל הוא באור, וחיים לכל הצדדים. ואין עצבות לפני המקום, שמורה על הפנימית, בינה, שרק בה אין עצבות, אבל החיצונית, הנוקבא בה יש עצבות. וע"כ כתוב, עבדו את ה' בשמחה בואו לפני ברננה. עבדו את ה' בשמחה, כנגד עולם העליון. בואו לפני ברננה, כנגד עולם התחתון.

שלו ישָׁבְעוּ עֲצֵי ה' ארזי לבנון אשר נטע. לבנון, בינה שחורה לחכמה. כי לבנון: ל"ב נוך, אותיות ל"ב נתיבות החכמה, ונון (50) שערי בינה. אשר שם ציפורים יקננו חסידה ברושים ביתה. בלבנון, בינה עילאה דא"א שחורה לחכמה. והם ב' ציפורים, ב' נוקבין דז"א, לאה ורחל. ומאלו מתפרדות כמה ציפורים אחרות בבי"ע. אבל אלו ב' ציפורים הן עליונות, באצילות, והן יוצאות מלבנון, מלמעלה. כמ"ש, וללבן שתי בנות, ב' ציפורים לאה ורחל. לבן הוא לבנון, כי לבן הוא דכר, ולבנון דכר עם נוקבא.

שלוח חסידה ברושים ביתה. באלו שישה בנים העליונים חג"ת נה"י, שיוצאים מעולם העליון, בינה, ונבחנים לביתה של בינה. בינה נקראה חסידה, כי עולם העליון הזה, אעפ"י שהוא נקבה, בינה, קוראים לה זכר, כי מתפשט כל טוב וכל אור ממנה. והמשפיע מכונה זכר.

שלט ומשום שבינה חסידה, יצא ממנה

ב' המקלות

נשחתים, דברים שאין בהם תועלת. אוי להם, כאשר ידרוש מהם הקב"ה על כלימתה של התורה, ויענשו בעונש הראוי למורד בריבוננו.

שמג כתוב בתורה, כי לא דבר ריק הוא. ואם הוא ריק, אך מכם הוא ריק. כי התורה כולה מלאה מכל אבנים טובות, ומרגליות היקרות, מכל טוב שבעולם.

שמד שלמה המלך אמר, אם חֲכַמַת, חֲכַמַת לָךְ. כי כשיתחכם האדם בתורה, התועלת שלו הוא, ולא של התורה, כי בתורה אינו יכול להוסיף אפילו אות אחת. ולצַד

שמא אוי לרשעי עולם, שאינם יודעים ואינם מסתכלים בדברי תורה, וכשהם מסתכלים בה, הנה משום שאין בהם תבונה, דברי תורה דומים בעיניהם, כאילו הכל היה דברים ריקניים ואין בהם תועלת. והכל הוא משום שהם ריקניים מדעת ותבונה, כי כל הדברים שבתורה כולם הם דברים עליונים ויקרים. ובכל מילה ומילה כתוב בה, יקרה היא מפנינים. וכל הפצים לא ישתו לה. **שמב** וכל הטיפשים אטומי הלב, כשרואים דברי תורה, לא די להם שאינם יודעים, אלא עוד שאומרים, שהדברים

כאשר המלאכים, המכונים צאן, מתעטרים בחסדים ומקבלים הדין, הם מתחממים בדין ההוא, כי קבלת הדין בתוכם מכונה חימום, והולכים ומשוטטים בעולם, להשגיח בדרכי בני אדם, הן להיטיב הן להרע, להשכיר ולהעניש, כי הם כלולים מחסדים ומדינים.

שמט וַיַּחֲמוּ הַצֵּאֵן אֶל הַמַּקְלוֹת, משום שאלו המקלות הם דינים וגבורות, היו מתחממים ומשגיחים בדינים שבעולם, וממונים עליהם, ובני אדם נידונים בהם.

שב דוד המלך היה מתדבק עצמו תמיד בהקב"ה, ולא דאג לדברים אחרים שבעולם, אלא להידבק בו בנפשו ורצונו. כמ"ש, דְּבַקָּה נַפְשִׁי אַחֲרֶיךָ. וכיוון שהיה מתדבק בהקב"ה, היה תומך בו ולא עזבו. כמ"ש, בִּי תִמְכָּה יְמִינֶךָ. מכאן נשמע, כשנא אדם להידבק בהקב"ה, הקב"ה אוהו בו ואינו עוזב אותו.

שנא דְּבַקָּה נַפְשִׁי אַחֲרֶיךָ. בשביל שתעטר מדרגתו למעלה, כי כשמדרגתו מתדבק במדרגות העליונות לעלות אחריהן, אז אוהו בו הימין, חסדים, להעלותו ולהברו עם הימין בחיבור אחד כראוי. כמ"ש, וְתִאֲחַזְנִי יְמִינֶךָ. וכתוב, וימינו תחבקני. וע"כ, בי תמכה ימינך.

שבב וכשהוא אוהו בהקב"ה, כתוב, שִׂמְאָלוֹ תַּחַת לְרֵאשִׁי וימינו תחבקני. והוא ייחוד אחד וחיבור אחד עם הקב"ה. וכשהוא חיבור אחד עימו, אז מתמלאה המדרגה שלו ומתברכת.

שבג וכשממלאים כל אלו הרקטים, הם מתמלאים לד' רוחות העולם חו"ב תו"מ. וכל העדרים מושקים, כל אחד ואחד לפי בחינתו, באותם ד' הבחינות חו"ב תו"מ. וכשבא יעקב לתקן הנוקבא, בחר לו צד הימין הראוי לו. וצד האחר שאינו ראוי לו נפרדה ממנו, כמ"ש, וַיֵּשֶׁת׀ לוֹ עַדְרִים לְבָדוֹ, ולא שָׁתַם על צאן לבן. לבדו היה בפני עצמו, שלא ישתמש באלהים אחרים שבצדדים האחרים. אשרי חלקם של ישראל, שעליהם כתוב, כִּי עִם קְדוֹשׁ אַתָּה.

שבד יעקב בחר שבאבות, כלל של

לבדך תישא, כי לא יגרע כלום, משום זה, מהשבת של תורה. והליצנות שלו לבדו הוא, ונשאר בה, להאבדו מעוה"ז ומעוה"ב.

שמה כאשר אותיות עליונות, מדרגות הבינה, מתחברות כולן במדרגה הזו, שהיא סוף כל המדרגות הקדושות העליונות, הנוקבא, ומתמלאת מהן, ומתברכת מעולם העליון, בינה, אז עומדת מדרגה הזו להשקות לכל העדרים, לכל אחד ואחד כראוי לו, וכל אחד ואחד מושקה מדין ורחמים.

שמו כתוב, וַיִּצַג אֶת הַמַּקְלוֹת. כי יעקב בא לתקן תפילת ערבית, הנוקבא מבחינת השמאל וחושך, ולהאיר אל הלבנה, נוקבא בממשלת הלילה, ולהשקותה ולברך אותה מכל הצדדים, מימין ומשמאל. שכתוב, ויצג את המקלות, הם דינים מהמלכות, המסך שבה, וגבורות היוצאים מגבורה העליונה, מקו שמאל דבינה. שהמקלות כוללים ב' מיני דינים: דמלכות ודבינה.

שמוז ויעקב, כשרצה לתקן הנוקבא, הסיר כל אלו הדינים והגבורות מהמקלות, שכנגד הדינים שבהם. כמ"ש, ויפצל בהם פְּצָלוֹת לְבָנוֹת, שהמשיך חסדים על המסך ועל הגבורות, מחשוף הלבן. והעמיד המקלות בְּרִהָטִים, בארבעה רִהָטִים, ד' כלים חו"ב תו"מ, הנמצאים תחת הבאר שֶׁתְּפָרוּהָ שָׁרִים, הנוקבא, המתוקנת בחג"ת דבינה, הנקראים שרים. והיא כלולה מד' כלים חו"ב תו"מ, המכונים רִהָטִים, שהיא מתמלאת מהנחלים ומהמעיינות העליונים, מספירות הבינה. כי כשיוצאים המים מאותה באר הקדושה, אלו הארבעה חו"ב תו"מ לוקחים הכל. וע"כ הם נקראים רִהָטִים. ומשם באים לשתות המלאכים והנשמות.

שמח ואלו דינים וגבורות שהסיר מהמקלות, כולם עומדים בְּרִהָטִים, כדי שכל אחד ואחד יקבל משם כראוי לו. כמ"ש, אֲשֶׁר תְּבוֹאֲנָה הַצֵּאֵן לְשִׁתּוֹת לְנוֹכַח הַצֵּאֵן. אומר ב' פעמים צאן, אלו כנגד אלו, המדרגות הראויות לקבל חסדים עמדו לנוכח המדרגות הראויות לקבל דינים וגבורות. וַיִּתְמַנְּהָ בְּבוֹאֵן לְשִׁתּוֹת,

למטה. אלו הם בצד הקדושה, ואלו הם בצד הטומאה. אלו לימין, ואלו לשמאל.

שנט כיוון שנחרב ביהמ"ק, כתוב, השיב אהור ימינו מפני אויב. ומשום זה כתוב, הושיעה ימינך וְעֲנֵנִי. שהשמאל נתגבר אז והטומאה נתגברה. עד שיבנה הקב"ה את ביהמ"ק, וְיִתְקַן העולם על תיקונו, וישובו הדברים לשלמותם כראוי, וצד הטומאה יעבור מהעולם. כמ"ש, ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. וכתוב, בילע המוות לנצח.

סו וישאר הקב"ה לבדו, כמ"ש, והאלילים כליל יחלוף. וכתוב, ונשגב ה' לבדו ביום ההוא. כמ"ש, ואין עימו אל נכר. משום שיכלה כוח הטומאה מן העולם, ולא ישאר למעלה ולמטה אלא הקב"ה לבדו, וישאר עם קדוש לעבודתו, וקדוש יקראו, כמ"ש, והיה הנשאר בציון והגותר בירושלים קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלים. ואז יהיה מלך אחד למעלה ולמטה, ועם אחד לעבודתו, כמ"ש, ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ.

שסא השכינה מתקשרת עם הולכי דרכים לשמרם. כל מי שעוסק בדברי תורה, ומתאמץ בה, זוכה להמשיך אותה, ז"א שהוא תורה. ואז יתקשר בהם ז"א ונוקבא, השכינה, ביחוד אחד.

כולם, כי קו האמצעי, יעקב, כולל בתוכו ב' הקווים, ימין ושמאל, אברהם ויצחק. ובשביל שהוא כלל כולם, הוא עומד בשביל זה להאיר אל הלבנה, הנוקבא. כי יעקב עומד לתקן את תפילת ערבית, הנוקבא.

שנה וכל תיקון הוא עשה כראוי לו, כל אלו בחינות הקדושות כולם התקין בתיקון בבחינתו, בקו אמצעי, והפריד חלקו מחלק שאר העמים, שהם בשמאל. אלו היו בחינות עליונות קדושות בקדושה עליונה. ואלו היו בחינות הטמאות בזוהמות הטומאה. כתוב, וַיִּשֶׁת לו עדרים לבדו. וישת לו, שהתקין תיקונים בשביל האמונה, הנוקבא, בלבדה, כמ"ש, ובך בחר ה' להיות לו לעם סגולה מכל העמים. ולא שָׁתָם על צאן לבן, שלא שָׁם חלקו וגורלו עימם.

שנו ע"כ יעקב בחיר שבאבות, התקין סוד האמונה, והפריד חלקו וגורלו מחלק וגורל שאר העמים, כמ"ש, ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום.

שנח אשרי חלקם של ישראל, שהם עליונים על עמים העכו"ם, משום שהמדרגה שלהם היא למעלה, שמקבלים הארת השמאל ממטה למעלה. והמדרגות של העמים עכו"ם הן למטה, שממשיכים אור השמאל ממעלה

תי ה' וברוך צורי

החכמה, שנקרא אור החיה. ואין הקב"ה משפיע חכמה, אלא אחר שנשלמים נה"י דכלים, שעיקרו הוא יסוד צדיק. ואז נאמר, חי הויה, על שם המשכת החכמה.

חי ה' וברוך צורי. הכל אחד הוא, חי וברוך. כי אינם נפרדים זה מזה. כי חי, פירושו, הארת חכמה, וברוך, פירושו, הארת החסדים. ומחויבים להתלבש זה בזה, כי חכמה בלי חסדים חושך הוא. וזה, חי הויה וברוך, חכמה וחסדים יחדיו.

צורי, הנוקבא דז"א. כאשר מתחברים, חי הויה וצור, כאחד, נקרא הצור, באר מים חיים, נובע מבפנים של הבאר, שהוא חי

שסב חי ה' וברוך צורי וירום אלקי ישעי. כתוב, חי ה'. והאם איני יודע שהקב"ה הוא חי? אלא אפילו צדיק, יסוד, נקרא חי, כי צדיק ממשיך הארת החכמה, אור החיה, וע"כ נקרא חי. כי חי הוא צדיק למעלה וצדיק למטה, ז"א שלמעלה, ויסוד שלו למטה, נקראים חי. למעלה נקרא הקב"ה, שהוא ז"א חי, כמ"ש חי הויה. ולמטה נקרא הצדיק חי, יסוד דז"א, כמ"ש, וּבְנֵיהוּ בן יהוידע בן איש חי, שמורה על יסוד.

ולמה נקרא הקב"ה חי? משום שהוא צדיק, שכולל גם יסוד צדיק, כי צדיק נקרא חי, חי העולמים, להיותו ממשיך הארת

שסג וירום אלקי ישעי. זהו עולם העליון, בינה רם ונישא. רם על כל, כי ממנו, מבינה, יוצא כל המוחין שבזו"ן ובי"ע. וכל נביעה שנובע למלאות הבאר ממנו. ומשם מתברכת הנוקבא, להאיר לכל שלמטה מאצילות. וכשכולם מתמלאים ממנה בשפע, אז, וירום אלקי ישעי, כי העליון מתרומם ומתנשא ע"י ריבוי השפע שמשפיע לתחתונים.

הויה וברוך. והצור, הבאר, מתמלאת ממנו. נקראת באר מים חיים, כי מים, חסדים, שמקבלת מברוך. חיים, הארת חכמה, שמקבלת מחי. ועל שם המעיין הנובע בה, ב' הארות הללו, היא נקראת באר. ונתבאר שהכתוב, חי הויה וברוך צורי, מורה על שלמות הזיווג ז"א ונוקבא, בשעה שמקבלת ממנו מוחין השלמים המרומזים במילים, חי, וברוך.

לא יגרע מצדיק עיניו

מצדיק עיניו, שלא נגרע מחמת זה העיניים, החכמה, לצדיק, קו אמצעי, כי הוא מקבל ו"ק דג"ר דשמאל, הנכללים בימין, שזהו כל שלמותה של הארת החכמה. כשהרשעים אינם שולטים בעולם, ונאבדו מהעולם, בשעה שז"א מעלה את המסך דחיריק למ"ן אל הבינה, שאז נאבדים הרשעים, או צדיק שולט בעולם, שמקבל אז הצדיק הארת החכמה, שהיא השליטה.

וע"כ כתוב, ואת מלכים לכיסא, אלו הם מלכים השולטים, שיש בהם הארת חכמה, שהיא השליטה, האוחזים בכיסא. שאלו המלכים השולטים בארץ, מקבלים השליטה מהמלכות, הכיסא. שהם בחינת מוחין דישיבה. כי כשאדם יושב על הכיסא, מתמעט קומתו בסביבת הישיבה, שנוחה לו. כן אלו המוחין מתמעטים מג"ר לו"ק דג"ר, כדי לבער הרשעים מהעולם. ושכתוב, ויושיבם לנצח, שמתקיימים בכיסא בקיום שלם, ולא יפסוק שליטתם לנצח, מחמת שנתבערו הרשעים ולא יוכלו עוד להיאחו באלו המוחין.

כי, ויגבהו, שגבהו כדי לשלוט בעולם, והכיסא יתקיים על עמודיו. שמקבלים המוחין ממטה למעלה, וצריכים משום זה לעלות במקום גבורה, נוקבא דז"א, לקבל שם המוחין. ומדוע גבהו? הם עושים זאת, כדי לשלוט בעולם, לקבל המוחין דחכמה, ולקיים תיקון הכיסא על עמודיו, שהוא התיקון קווים של הכיסא, הנוקבא, באופן שיתקיימו לנצח, פירוש אחר, שלוקחים הכיסא, הנוקבא,

שסד לא יגרע מצדיק עיניו. כשהרשעים אינם שולטים בעולם, ונאבדו מהעולם, אז צדיק שולט בעולם, כמ"ש, לא יחיה רשע ומשפט עניים יתן, שהרשעים יאבדו מהעולם. כתוב אחריו, לא יגרע מצדיק עיניו. עיניו, כמ"ש, עיני ה' אל הצדיקים, שזוכים אז במוחין דהארת חכמה, המכונים עיניים, שאז שולט הצדיק בעולם, שהוא קו אמצעי, כי אין שליטה אלא באור החכמה.

שסה ואת מלכים לכיסא, אלו הם מלכים השולטים, שיש בהם הארת חכמה, שהיא השליטה, האוחזים בכיסא.

ויושיבם לנצח, שמתקיימים בכיסא בקיום שלם.

ויגבהו, שגבהו כדי לשלוט בעולם, והכיסא יתקיים על עמודיו.

כשהקו שמאל שולט בלי התכללות בימין, שהארתו נמשכת אז ממעלה למטה, מקבלים הרשעים מהארתו חיות וכוח לשלוט בעולם, ומשחיתים ומחריבים בכל שימצאו, כמ"ש, ארץ ניתנה ביד רשע. וכשהתחתונים מעלים מ"ן לזו"ן, עולה ז"א למ"ן לבינה עם מסך דחיריק שלו, ויוצא עליו קומת חסדים מבחי"א, וממעט בזה את הג"ר דקו שמאל, ואין הארתו נמשכת יותר ממעלה למטה, אלא ממטה למעלה בלבד. ואז מתבטלת חיותם של הרשעים ונאבדים, כמ"ש, לא יחיה רשע. ואע"פ שנתבטלו הג"ר דקו שמאל, שהוא הארת החכמה, משמיענו הכתוב, לא יגרע

ומעמידים אותו למעלה במקום בינה, לייחודה במקומה כראוי. כי אין המוחין דנוקבא בכל שלמותה, אלא אחר שעולה אל הבינה ומלבישה אותה.

אָת קרבני לְחָמִי

הנוקבא בז"א. לחמי, המזונות, שפע המוחין, הבא למעלה בסיבת ההתעוררות של מטה, שבהקרבת התמיד. לאישי, לכלול שאר המלאכים האחרים, שצריכים להיות ניוונים מכאן כל אחד כראוי לבחינתו. ריח ניהוחי, הרצון והיחוד שהכל מתיחד בעולם העליון, בינה, גילוי הארת החכמה מעולם העליון, המאיר ממטה למעלה, שהוא הריח.

שעב תשמרו להקריב לי במועדו. בזמן שאברהם נתעורר לעשות רצונו יתברך, שנאמר, וישכם אברהם בבוקר הזמן של קרבן תמיד של שחרית. ובזמן שנעקד יצחק על המזבח בין הערביים, הזמן של קרבן תמיד של בין הערביים. א"כ, למה כתוב במועדו, לשון יחיד, במועדם היה צריך לומר, לשון רבים, כי יש ב' מועדים? בשעה של הקרבנות התמיד, מידת אברהם, מים, נכלל במידת יצחק, אש, וכן להיפך. ומשום זה כתוב, במועדו, בלשון יחיד. כי נכללו להיות אחד.

שעג בכל הקרבנות לא כתוב, תשמרו, כמ"ש, תשמרו להקריב, כי שמור, הנוקבא, שצריכה לקרב למעלה, לז"א, שכתוב, תשמרו להקריב לי, להקריב את הנוקבא במועדו, בימין ושמאל דו"א, שהם אברהם ויצחק.

שסח אָת קרבני לְחָמִי. הקרבן של הקב"ה בכל יום, לזון העולם, לתת כלכלה למעלה ולמטה, כי בהתעוררות שלמטה עם הקרבנות קרבן תמיד, מתעורר למעלה השפעת השפע, שבוה מתכללים כל אחד כראוי. מזון הוא שפע אור החסדים. כלכלה היא חכמה מלובשת בחסדים, שכלול מב' הצדדים. וזהו הוראת השם, כלכלה.

שסט את קרבני לחמי. כמ"ש, אכלתי יערי עם דיבשי, שתיתי ייני עם חֶלְבִי. שזה מורה על כלכלה. הקב"ה מצווה לעורר מזונות למעלה, כדי להשפיע מזונות למטה מאותו המזון של מעלה. מי שנותן מזונות לעני לקיים הנפש, על אחת כמה וכמה, שהקב"ה מברך אותו ומשפיע לו מזונות של מעלה, והעולם מתברך בשבילו.

שעז ע"ז נאמר, לא יזלזל אדם בשום איש שבעולם. כי בתחילה החשיבו אותו לעם הארץ, וכמעט שהיו מזלזלים בו. אלא שבשני אופנים אפשר לזכות ע"י האדם הזה: לזכות על ידו בעוה"ב ע"י נתינת צדקה. לזכות לשמוע ממנו חידוש תורה.

שעא פירוש אחר. אָת קרבני לְחָמִי לאישי ריח ניהוחי. את קרבני, כנסת ישראל, הנוקבא, אָת. קרבני, להתקרב ולקשר

התרפים

שעו בקסמים נעשו התרפים. בנחש נעשו. נעשו בשעות ידועות, ונקראים תרפים, כי דופקים עליהם בשעה זו, ומרפים ידם מהם בשעה זו. ועל החיוב להרפות בשעות ידועות, נקראים תרפים.

שעז האומן כשעושה אותו, מי שיודע הרגעים והשעות, מתי לפעול ומתי להרפות הידיים. עומד עליו, ואומר, עתה תִרְפֶּה.

שעה ולבן הלך לגזוז את צאנו ותגנוב רחל את התרפים אשר לאביה. התרפים, עבודה זרה היו. נקראו תרפים לביזיון, מלשון בית התורפה. היו עבודה זרה, כי כתוב, למה גנבת את אלקי. וכתוב, עם אשר תמצא את אלקיך. ולבן מכשף דכל מכשפי העולם היה, ובאלו התרפים היה יודע, כל מה שהיה צריך לדעת.

ועתה עֲשֵׂה. ולא תמצא עוד פעולה שצריכים בשעה ידועה להרפות ידיים ממנה, חוץ מתרפים. והוא מדבר תמיד ונותן עצות רעות להזיק נפשו של אדם.

שפא כל התוכחה שהייתה ליעקב עם לבן, החזירה את לבן בתשובה, להודות להקב"ה, כמ"ש, ראה אלקים עד ביני וביניך, שהזכיר השם אלקים. כתוב, אלקי אברהם ואלקי נחור ישפטו בינינו, שחזר אותו רשע לסורו. כיוון שאמר אלקי אברהם, שהוא קדוש, חזר והזכיר אלקי נחור, שהוא עבודה זרה.

שפב וישבע יעקב בפחד אביו יצחק. מה הטעם שנשבע בפחד יצחק, ולא באלקי אברהם? שלא רצה להכביד על הימין, אברהם. להמשיך אותו בשביל לבן. ולפיכך לא נשבע באלקי אברהם, הימין. אדם אינו צריך להישבע במקום העליון על כל, אע"פ שנשבע באמת. לא נשבע באלקי אברהם, משום שהוא החסד, העליון מו"ס חג"ת נהי"מ. ואין אדם צריך להישבע במקום גבוה כל כך.

שפג ודאי שלקיום כראוי נשבע יעקב כך, שנתכוון בפחד אביו יצחק, כדי לתת יותר חיזוק לשבועתו, שכן צריך להיות. ויעקב הסתכל בדבר, אמר, הרי לבן כבר אמר אלקי אברהם, ועזב את אבי יצחק, אף אשלים את הכל, מיד, וישבע יעקב בפחד אביו יצחק. פירוש אחר, להיכלל בדין כדי לעמוד בפני לבן.

שעה ורחל יראה, שלא יתנו התרפים עצה להרע ליעקב. ומשום כיוון עבודה זרה, נתנה אותם תחתיה, עד שלא יכלו לדבר, כי כשמתקנים אותם לְדַבֵּר מטאטאים ומרביצים לפניו, שצריכים לכבדם. ותשב עליהם, שביזתה אותם, ולא יכלו לדבר. התרפים היו זכר ונקבה. ועבודות רבות עבדו להם, עד שהתחילו לדבר. משום שלא היו התרפים, נעצר לבן ג' ימים, שלא היה יודע שברח יעקב, שכתוב, ויוגד ללבן ביום השלישי כי ברח יעקב.

שעט הכין עצמו בב' דברים: נאזר בכל הכשפים שהיה לו, ונאזר בכלי זיין, כדי לאבד את יעקב מהעולם, כמ"ש, ארמי אובד אבי. כיוון שראה הקב"ה, שרוצה לאבד את יעקב, כתוב, הישמר לך פן תדבר עם יעקב משוב עד רע. וכתוב, יש לאל ידי לעשות עימכם רע. בטח כל כך בהכשפים שבידו.

שפ לבן הלך ביום אחד דרך שבעה ימים שהלך יעקב, כדי לעקור אותו מהעולם: א' משום שהלך ממנו, וב' על התרפים שגנבו ממנו. ואע"פ שרחל עשתה זה, כדי לעקור את אביה מעבודה זרה, מכל מקום נענשה, שלא גידלה את בנימין, ולא הייתה עימו

זכר ונקבה בְּרָאָם. כמה יש לנו להסתכל בדברי תורה, ז"א, קו האמצעי. אוי להם, לאלו ערְלֵי לב וסתומי עיניים, הדבקים בקו שמאל, שנסתמו מחכמה, עיניים, ומבינה, לב. הרי התורה, שהיא מקו אמצעי, קוראת לפניהם, לכו לְחַמו בְּלִחְמִי, שהוא נמשך מקו ימין של התורה, ושתו ביין מְסֻכְתִּי, הנמשך מקו שמאל של התורה. מי פתי, כל הדבוק בשמאל, יסור הנה, חסר לב אמרה לו. ואין מי שישגיח בה.

ויפגעו בו מלאכי אלקים

שפה כתוב זכר ונקבה בְּרָאָם, נוהג בפנימיות ובחיצוניות. יש חיבור זכר ונקבה בפנימיות, בגדלות, ויש חיבור זכר ונקבה בחיצוניות, בקטנות. נשמע באופן זה בפנימיות, ונשמע באופן אחר בחיצוניות. כי נשמע, שהשמש ולבנה, זו"ן, בחיבור אחד, שכתוב עליהם בראם, זכר ונקבה בפנימיות. ונשמע מהמקרא, שאדם וחווה נבראו ויצאו מזיווג אחד מזו"ן העליונים, שיצאו תחילה בחיצוניות. וכיוון שנמצאו

זכר ונקבה בְּרָאָם. כמה יש לנו להסתכל בדברי תורה, ז"א, קו האמצעי. אוי להם, לאלו ערְלֵי לב וסתומי עיניים, הדבקים בקו שמאל, שנסתמו מחכמה, עיניים, ומבינה, לב. הרי התורה, שהיא מקו אמצעי, קוראת לפניהם, לכו לְחַמו בְּלִחְמִי, שהוא נמשך מקו ימין של התורה, ושתו ביין מְסֻכְתִּי, הנמשך מקו שמאל של התורה. מי פתי, כל הדבוק בשמאל, יסור הנה, חסר לב אמרה לו. ואין מי שישגיח בה.

משפיעים עליו מהארת השמאל, שהוא, ויפגעו בו מלאכי אלקים.

שפז בכוח שיעקב כבר היה נשוי אישה ומתוקן ב"ב שבטים, שהיה פב"פ, הם מושקים ממימי ים הגדול, שכבר היו שתויים מהארת החכמה שבשמאל, המכונה ים הגדול, וע"כ, ויפגעו בו, השפיעו אליו מהארת השמאל. אלא מתחילה ראה אותם בלילה ובחלום, כי מתחילה, כשיעקב היה צריך לפייסה ולהמשיך לה מהארת קו שמאל, אפשר זה רק בלילה, כי בעת הארת השמאל בלי ימין נעשה חושך ולילה. ועתה ראה אותם בראות העין וביום, כי עתה אין צריך להשפיע לה עוד מן השמאל אלא מימין, הארת החסדים, שזמן השפעתו הוא ביום.

שפח כאשר רָאם, הפירם שהם מלאכי אלקים, כי ראה שהם אותם מלאכים שראה בחלום. ומשום זה קרא אותם מחניים, כמ"ש, והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו. שרָאם בחלומו, שנראו למעלה ונראו למטה, שהם ב' מחנות.

שפט למה נגלו עתה המלאכים לפגוע בו, לפייסו בהארת החכמה? אלא השכינה הלכה אל יעקב, לקחת את ביתו, להתכלל עם הנוקבא העליונה לאה, להיות פרצוף אחד, שאז תהיה לה כל בית יעקב, כל י"ב השבטים, גם שישה בני לאה, והשכינה הייתה מחכה לבנימין, לקחת הבית עם יעקב בכל י"ב השבטים. ולפיכך נגלו אליו המלאכים, בפיוס, הארת השמאל, להשלימו לגמרי, כמ"ש, ושב יעקב וְשָׁאֵן וְאֵין מחריד. כי עם הארת החכמה מכניעים כל הקליפות שבעולם, ואין מחריד.

שצ ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלקים. מגיני השרים זקופים מלמעלה, ולהט החרב הלוהטת ממונה על כל הצבאות והמחנות. שרים הם או"א. המוחין שבקו שמאל דאו"א הם מגיני השרים. זקופים הם ג"ר, שזוקף את מוחין דו"ק הנבחנים לכפופים.

מגיני השרים זקופים מלמעלה, שהג"ר

בזיווג כאחד, מיד, ויברך אותם אלקים. כי אין הברכה שורה אלא במקום שנמצא זכר ונקבה. ואחר זה נעשו זכר ונקבה בפנימיות.

שפו כאשר יצא יעקב ללכת לחרן, היה אז בלבדו, שעוד לא נשא אישה. כתוב, ויפגעו במקום. ולא ענו לו אלא בחלום. ועתה שכבר נשא אישה, ובא בכל השבטים, כביכול, מחנות העליונים פגעו בו, והתחננו אליו, כמ"ש, ויפגעו בו מלאכי אלקים, שחזרו הם לפגוע בו, להתחנן אליו.

מתחילה התחנן הוא, כמ"ש, ויפגעו במקום. עתה התחננו הם, כמ"ש, ויפגעו בו. משום שבשביל יעקב והשבטים הם מושקים ממימי ים הגדול, שפע של הנוקבא בגדלות. וע"כ התחננו אליו שימשיך להם שפע זו. מתחילה ראה אותם בלילה ובחלום, כמ"ש, והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו. ועתה ראה אותם בראות העין וביום. כמ"ש, ויאמר יעקב כאשר רָאם מחנה אלקים זה.

למעלה כתוב, ויפגעו במקום, וכאן כתוב, ויפגעו בו. למה בשניהם כתוב פגיעה? פגיעה פירושו פיוס, המשכת הארת השמאל בתחילת הזיווג. א"כ מהו ההפרש ביניהם, ששם היה יעקב ז"א, המפייס את הנוקבא, וכאן היו מלאכי הנוקבא מפייסים אותו.

ולכָאָר מביא הכתוב, זכר ונקבה בראם, שיש זיווג פנימי וחיצוני. אשר, ויפגעו במקום, הוא הארת השמאל מחיצוניות, ע"כ כתוב, היה אז בלבדו, שעוד לא נשא אשה, שהנוקבא עוד לא הייתה מתוקנת לו פב"פ. ויפגעו במקום, שהיה צריך לפייס הנוקבא, להמשיך לה בזיווג מהארת הקו שמאל, חיצוניות. ע"כ כתוב, ולא ענו לו אלא בחלום, כי חלום חיצוניות.

ועתה שכבר נשא אשה, שהנוקבא נתקנה לו פב"פ, כתוב, ויפגעו בו, שחזרו הם לפגוע בו, כי אחר שהנוקבא בגדלות, אינו צריך עוד להמשיך לה מקו שמאל, אלא שמשפיע לה חסדים מימין בלבד. ובהארת השמאל להיפך, כי להיות שהנוקבא כבר מתוקנת בחכמה תתאה, אז המלאכים שלה

א. עניין מגיני השרים זקופים מלמעלה, מוחין דשמאל שבאו"א.
 ב. שמהם נמשך ללהט החרב, נוקבא במוחין דשמאל.
 ג. בחרב ההיא תלויה ההתהפכות, אלו המלאכים המתהפכים לכמה אופנים, המלאכים הנמשכים מנוקבא, פעם הם גברים ופעם הם נשים.

שצב מצד עה"ה, קו אמצעי, יוצאים באו"א אלו המתיחדים, ג' קווים, ביחוד אחד, ע"י הקשר דמסך דחיריק, שהעלה שם יעקב מ"ן.

ג' קווים קדושים אלו מתמלאים תמיד מטל השמים, כלומר, אע"פ שיש שם כל ג' קווים כאחד, מכל מקום אינו שולט בהם השמאל כלום, ורק הימין שולט על כולם, חסדים מכוסים, המכונים טל השמים, משום שאין גילוי לשמאל רק בנוקבא בלבדה. וזה בחינה א' דקו אמצעי.

השם אלקים, הנוקבא, מתתקן בהם, במוחין דאו"א, וזהו בחינה ב' דקו אמצעי. בארבע רוחות העולם, הנוקבא, נעשו המוחין לעמודים של הכיסא, שהיא הנוקבא המכונה כיסא. כלומר, לד' רגליים של הכיסא, שהם ד' המלאכים, מיכאל גבריאל אוריאל רפאל. וזהו בחינה ג' דקו אמצעי. ונתבאר ג' הבחינות, שהם או"א, ונוקבא, ומלאכים. גם מבחינת קו אמצעי. כל ג' הבחינות, מרגליות איברים עמודים, אינם נפרדים לעולם משם אלקים, הנוקבא. והם הקשורים של יעקב, שבחר לחלקו ונתקשרו בשם הזה, הנוקבא. וכולם יצאו ביעקב.

כל ג' הבחינות: מקור יציאתם באו"א, וביאתם אל הנוקבא, והתפשטותם במלאכים, מתחברות בנוקבא, ומכונות אצלה, מרגליות, איברים ועמודים כי נה"י דאו"א מתלבשים בנוקבא עם המוחין שלהם, שנה"י הללו הם אמא השאילה בגדיה לכתה. והם מכונים מרגלית, מלשון, וְתַגֵּל מַרְגְלוֹתַי. כי נה"י מכונים רגליים.

מאירים בקו שמאל דאו"א, הנקראים שרים, אז הם זקופים. והנוקבא המקבלת אז מאו"א, נעשית ללהט החרב המתהפכת, ושולטת בכוח הדין הזה על כל הצבאות ומחנות המלאכים הנמשכים ממנה מימין ומשמאל, וכולם פועלים בדין. כמ"ש, באר הַפְּרוּקָה שָׁרִים. באר הנוקבא, שרים או"א, חפרוה בכוח הדינים.

שצא חרב לוחטת היא אדומה, משום שדינים אלו נמשכים בה מקו שמאל דבינה, שהיא אדום. שכתוב עליה, חרב לה' מלאה דם. בחרב ההיא תלויה ההתהפכות, שאלו המלאכים המתהפכים לכמה אופנים, פעם הם נשים פעם הם גברים. ובחינה זו מתפרשים בחינות אחרות לכמה מדרגות. כי יש עוד ב' בחינות, המכונים מלאכים ורוחות נשים ובגברים.

שאלות בפירוש הכתוב:

א. יעקב הלך לדרכו, שאינו יודע לאיזה דרך.

ב. כאשר רָאָם, הוא מיותר, כיוון שפגעו בו, ודאי ראה אותם.

ג. למה בפגיעה נאמר מלאכי אלקים ובקריאת שם מחנה אלקים?

אלא, ויעקב הלך לדרכו, להמשכת מוחין מאו"א אל הנוקבא. ובתחילה, כשהמשיך קו השמאל באו"א, נתגלו מלאכי הדין בנוקבא, שנאמר, ויפגעו בו מלאכי אלקים. ויעקב נתעורר לשמור הנוקבא מדינים האלו, שנאמר, ויאמר יעקב כאשר רָאָם, שגילה בהם הראייה, ע"י המשכת קו אמצעי, המיוחד ב' הקווים. אמר אז, מחנה אלקים זה. מחנה, שקשר ד' הבחינות שבמלאכים למחנה אחד. ואח"כ נעשו רגליים לנוקבא בד' זוויות שלה. ואז, ויקרא שם המקום ההוא, הנוקבא נקראת מקום. קרא לה עתה מחניים, כי מחנה אלקים נתפשטה לד' מחנות, בד' זוויות שלה.

ולפיכך הוצרך לבאר תחילה מקום יציאת המוחין, שהם מאו"א, ושמאו"א מקבלת הנוקבא, ומהנוקבא מתפשטים המלאכים. והוצרך לבאר אלו ג' בחינות בשליטת השמאל:

שהמשיך חו"ב תו"מ מאו"א לנוקבא בכל השלמות. ורק בזמן מועט נתרגש ממקום העליון, משליטת השמאל שבאו"א, שמשם מתפשטים מלאכים המתהפכים לכמה גוונים. ועליהם נאמר ויפגעו בו מלאכי אלקים, שנפגע ונתרגש מהדין שבהם. והיה זה, כדי לשמור האילן שלמטה, כדי שיעלה מ"ן לאו"א, ויגלה שם קו אמצעי, לשמירת האילן שמלמטה, הנוקבא, מן הדינים. ואחר שהמשיך קו האמצעי, ויאמר יעקב כאשר רָאָם, כשגילה בהם הראייה, המוחין דחו"ב תו"מ, היוצאים על קו אמצעי, אמר מחנה אלקים זה, שייחד את מלאכי אלקים למחנה אחת, ונעשו עמודים אל הנוקבא, לד' זוויות שלה. ואז, ויקרא שם המקום ההוא מחניים, שנעשו ד' מחנות לד' זוויות של הנוקבא, ד' רגלי הכיסא.

ואז כשמתפשטים בה המוחין הללו, היא מכונה כיסא. והמלאכים המתפשטים ממנה נעשו ד' רגלי הכיסא. והמוחין המתפשטים בנוקבא עצמה נקראים איברים, כלומר איברים וחלקים של הכיסא עצמה. והמתפשטים אל המלאכים מכונים עמודים, שהם סומכים את הכיסא ואינם כיסא עצמה. ונתבאר חיבור ג' הבחינות ביחד בתוך הנוקבא. ואע"פ שנוקבא מקבלת ג' בחינות הללו מאו"א, אינה מקבלת אותם ישר מאו"א, אלא הם יוצאים מקודם ביעקב, ז"א, והנוקבא מקבלת אותם מיעקב. **שצג** כשיעקב הלך לדרכו, כשהלך לקבל ג' בחינות מאו"א בשביל הנוקבא, לארבעה צדדים, חו"ב תו"מ, הקיפו אותו, כלומר, שעלה למ"ן לאו"א, ובקו אמצעי גילה שם ד' אורות חו"ב תו"מ באו"מ. לארבע זוויות העולם, הנוקבא, שמרו אותו,